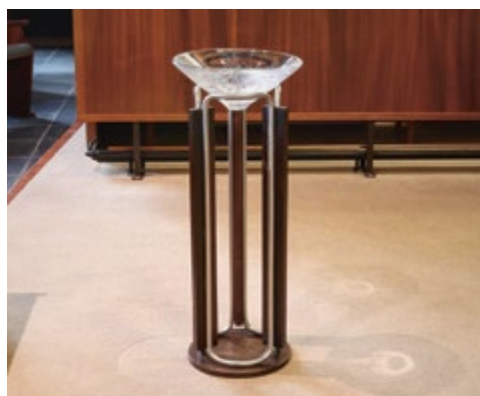

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Waardenburg

20/05/2021

jaargang 99

nr **34**

Van 1973 tot 2016 wordt de gemeente van Waardenburg gediend door ds. M. Mondria. Als hij in 1998 bij zijn 25-jarig ambtsjubileum op zijn dienstwerk terugblijkt, merkt hij onder meer op: 'Een van de moeilijkste lessen voor een predikant is de Bijbeltekst: Mijn kracht wordt in zwakte volbracht. Daar is inwinnende genade voor nodig, want dan moet ik afgebroken worden in eigen kracht. Dat is een hele les, dat is sterven en

dat wil ik van mezelf niet. Om deze les te leren, hangt de Heere gewicht aan de klok, wat ik er zo graag af zou willen hebben. Maar soms mag ik ook zeggen: 'Heere, dank U voor dat gewicht'. In die weg wordt waar wat Christus zei: Zonder Mij kunt gij niets doen. Dan wil de Heere aan moeten kracht geven. Dan komen we in de onwaardigheid terecht: Heere, dat U mij een plekje in Uw wijngaard hebt gegeven'.

De tekenen op de Pinksterdag

De tempel in Jeruzalem is een indrukwekkend gebouw. Hoog opgetrokken, met brede gangen en trappen. In de verschillende zalen is ruimte voor grote aantallen mensen.

En als de dag van het pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtelijk bijeen. En er geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van een geweldigen gedreven wind, en vervulde het gehele huis waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur en het zat op een ieder van hen.
Handelingen 2:1-3

ds. H.A. van Zetten,
Nieuw-Beijerland

Het is vanmorgen wel erg druk. Allerlei talen en dialecten klinken; er zijn Joden en jodengenoten uit Kreta, Klein-Azië (Turkije), Arabië en uit de nabije omgeving. Velen zijn nu in Jeruzalem voor het Pinksterfeest. De wetgeving op de Sinaï wordt herdacht. En van de eerstelingen, de eerste tarweoogst, bakt men brood om de Heere te offeren.

Vanwege het morgenoffer krioelt het om negen uur al van de mensen. In een van de zalen van de voorhof herkennen we de apostel Petrus. En die man die naast hem zit ..., is dat niet Johannes? En kijk eens: nog meer discipelen! Jakobus en Matthias, die in de plaats van Judas gekomen is. Daar zijn ook Andreas, Filippus en Thomas. En ja, de vrouwen zijn er ook. Even tellen... Allemaal volgelingen van de Zaligmaker, ... wel honderdtwintig mensen! En: zij allen zijn 'eendrachtelijk' bijeen.

Wat een zegen, als Gods kinderen en knechten één van hart en één van zin zijn: 'Zie, hoe goed en hoe lieflijk is het, dat broeders ook tezamen wonen' (Ps. 133:1b). De duivel zit er dan niet tussen, want die komt altijd om te verdelen en te splitsen. Deze eendracht, deze geestelijke eenheid kan er alleen zijn als Gods kinderen en knechten dicht bij hun Meester leven, anders zeggen

ze: 'Wie van ons is toch de meeste?' De ellendige hoogmoed die soms onder een godsdienstig kleed schuilgaat, is funest voor het geestelijke leven en voor de eendracht in Gods Kerk.

Dopen met de Geest

Deze 120 volgelingen van Christus verwachtten allen de vervulling van een belofte. Op Hemelvaartsdag had Christus hen bevolen, 'dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachtten de belofte des Vaders (...). Want Johannes doopte wel met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden, niet lang na deze dagen' (Hand. 1:4-5). De discipelen zullen dus 'met den Heilige Geest gedoopt worden'. De kanttekening (10) verklaart: '(Grieks): in den Heilige Geest, namelijk Dien Ik op den pinksterdag als water over u zal uitstorten'. De discipelen zullen dus als het ware geheel door de Heilige Geest worden omgeven, in Hem ondergedompeld worden. Dit spreekt van een grote overvloed. 'Niet lang na deze dagen'. Het is vandaag inmiddels de tiende dag sinds de hemelvaart van Christus. Toen Hij ten hemel gevaren was, 'aanbaden zij Hem', en 'keerden weder naar Jeruzalem met grote blijdschap. En zij waren allen tijd in den tempel, lovende en dankende God' (Luk. 24:52, 53).

Het Evangelie zal de hele wereld overgaan, het zal niet alleen meer in Jeruzalem worden uitgedragen.

Waarschijnlijk hebben ze God niet alleen 'geloofd en gedankt'. Maar vanwege het uitzien naar de vervulling van 'de belofte des Vaders' zal er toch ook een innig en voortdurend bidden en smeken zijn geweest. Zo is het immers in het leven van Gods volk? Wanneer een levend gemaakte ziel in diepten van ellende verkeert en de Heere drukt een belofte in zijn ziel af, zoals: 'Dan zal Ik rein water op u sprengen', o, dan springt de ziel op van vreugde. Dan is hij 'verheugd in God, naar waarde nooit te danken'. Maar als dan de dagen voorbijgaan en de kracht er weer uitvloeit, dan is er een uitzien, een bidden en smeken om de vervulling van die belofte. Herkent u het in uw leven?

In dit nummer

4 Pinksteren:
De koude
Noordenwind

12 Een steen
der hulp

24 Belijdenisdienst op
Tweede Pinksterdag

- 2** De tekenen op de Pinksterdag
- 3** De zaligsprekingen [20]
- 5** Pinksteren: Kom, gij Zuidenwind
- 6** Het Apostelconvent in Jeruzalem
- 8** Gemeenten in de grote stad [5]
- 9** Vijf visioenen van Amos [5]
- 10** De eredienst [5]
- 11** Bijbelstudie 1 Petrus [20]
- 13** Goed begrepen
- 14** Commentaar: Junker Jörg op Patmos
- 15** Oproep van het Curatorium
- 15** Kerknieuws
- 16** Berichten
- 17** Kerkdiensten
- 23** Jeugdrubriek

Een machtig geruis

Ineens verstomt het geroezemoes. Hoor eens! Er klinkt een machtig geruis. Het lijkt een geweldige, gedreven wind. Ging het plotseling waaien? Nee, het is *het geluid* van een krachtige wind.

In het Oude Testament is het woord voor 'wind' en 'adem' hetzelfde als voor 'geest', 'ziel' en 'leven'. Dit teken wijst op de krachtige invloeden van de werkingen van de Heilige Geest in het hart van Gods uitverkorenen, zo krachtig als een stormwind, die de sterkste bomen verbreekt. Zo verbreekt de Heilige Geest het hart van de grootste tegenstander.

Het teken van de wind herinnert ook aan het onderwijs van Christus aan Nicodémus: 'De wind blaast waarheen hij wil' (Joh. 3:8). De Heilige Geest is immers vrij en ongebonden in Zijn werkingen. Gods werk is soeverein.

Het krachtige geluid vervult de zaal, het hele huis waar ze zitten. De een na de ander vraagt: 'Wat betekent dit?' Het hart van de discipelen wordt vervuld van eerbied en ontzag.

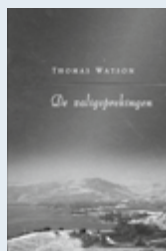
Ze zijn nu zeer opmerkzaam op het tweede teken dat volgen zal: er komen op ieders hoofd gedaanten van tongen *als van vuur*. Gedeelde tongen, gespleten tongen als van vuur, meerdere tongen. Dit teken wijst op de vele talen en volken die door de Heilige Geest zullen worden bewerkt. Het Evangelie zal over de hele wereld gaan, het zal niet alleen meer in Jeruzalem worden uitgedragen. Dit teken is uitwendig zichtbaar. Het is dus niet de uitstorting van de Heilige Geest Zelf, want Hij werkt onzichtbaar en inwendig: Zijn werk voltrekt zich in de ziel. Het 'vuur' is slechts een uitwendig teken. Vuur wijst op licht. De Heilige Geest verlicht ons verduisterde verstand. Vuur wijst ook op de brandende liefde die de Heilige Geest werkt in het hart van Zijn kinderen. Zij ontvangen vurige liefde tot Gods eer en een brandende ijver tot de zaligheid van zielen. De Heilige Geest doet het harde hart van Gods kinderen smelten als 'was voor het vuur'. Het vuur van Gods Geest doorloutert het vuile hart en reinigt het van de zonde.

Dit is de Geest Die levend maakt. Hij overtuigt van zonde, gerechtigheid en oordeel (Joh. 16:8). Dit is de Geest Die van Christus getuigt' (Joh. 15:26).

Geliefde lezer, kent u iets van de werkingen van de Heilige Geest in uw hart en leven?

Thomas Watson

Uit: "De zaligsprekingen",
Thomas Watson
(uitg. Den Hertog).

De zaligsprekingen [20]

De christelijke zachtmoedigheid

'Zalig zijn de zachtmoedigen; want zij zullen het aardrijk beërven.'
Mattheüs 5:5

Tien redenen waarom christenen zachtmoedig behoren te zijn

Ik wil alle christenen dringend vragen ernaar te staan om heel goed te zijn in de alles overtreffende genadegave van de zachtmoedigheid. Zefanja 2:3: 'Zoekt zachtmoedigheid'. Dit 'zoeken' veronderstelt dat wij die zachtmoedigheid zijn kwijtgeraakt. Daarom moeten zoeken om haar te vinden. Kolossenzen 3:12: 'Zo doet dan aan, als uitverkorenen Gods (...) zachtmoedigheid'. Trek de zachtmoedigheid aan als een gewaad, om die nooit meer uit te trekken.

Laat ik voorbeelden van zachtmoedigheid geven:

1. Het voorbeeld van Jezus Christus. Uw Koning komt tot u, zachtmoedig (Matth. 21:5). Christus was het Model, het Voorbeeld van zachtmoedigheid. Als Hij gescholden werd, schold Hij niet weder (1 Petr. 2:23). De woorden van Zijn vijanden waren bitterder dan de gal die ze Hem gaven, maar de woorden van Christus waren zachter dan olie. Hij heeft voor Zijn vijanden gebeden en geweend. Hij roept ons op: Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben (Matth. 11:29).
2. Voor een christen is de zachtmoedigheid een heerlijk sieraad. Een versiersel van een zachtmoedige geest (1 Petr. 3:4). Wat is een gelovige beminlijk in Gods oog als hij met dit sieraad is getooid!
3. Zachtmoedigheid is de weg om op God te lijken. God is zachtmoedig jegens degenen die Hem tergen. Wat gaan er elke dag veel smalende monden open tegen de Majesteit van de hemel. Wat wordt Zijn Naam door de mensen aan flarden gescheurd! Wat wordt Zijn Geest bedroefd! Wat wordt Zijn Zoon opnieuw gekruisigd! Ze trekken de wereld door als gevleesde duivels. Toch is de Heere zachtmoedig, 'niet willende dat enigen verloren gaan' (2 Petr. 3:9).
4. Zachtmoedigheid wijst op een edele en uitnemende geest. Een zachtmoedig mens is een moedig mens. Hij overwint zichzelf. Woede komt op uit zwakte en domheid.
5. Zachtmoedigheid is de beste manier om het hart van een tegenstander te overwinnen en het te doen smelten.
6. Denk eens aan de grote belofte in de tekst: De zachtmoedigen zullen het aardrijk beërven.
7. Denk eens aan het kwaad van een geest die niet zachtmoedig is. Niets maakt zoveel ruimte voor de duivel om bezit van het hart te nemen als toorn en razernij.
8. Nog een argument om de hitte van ons vreselijk zondige hart te verminderen, is de overweging dat alle beledigingen en heel de onvriendelijkheid waarmee we van de kant van de wereld te maken krijgen, ons niet bij geval overkomen, maar door de alwijze God worden beschikt, ons ten goede.
9. Als het aan zachtmoedigheid ontbreekt, is dit er het bewijs van dat het aan genade ontbreekt. Ware genade doet de liefde ontvlammen en matigt de boosheid.
10. Als alles wat gezegd is er niet toe zal dienen om deze dolzinnige stemming van toorn en boosheid de baas te worden, laat mij u dan zeggen dat u het bent over wie God spreekt: mensen die het grondig verafschuwen om tot inkeer te komen.

'Ontwaak,
Noordenwind...'
Hooglied 4:16a

De koude Noordenwind

Wat is de oorzaak dat onze harten zo dor zijn? G. Udemans stelt deze vraag bij onze tekst uit Hooglied 4. Zijn antwoord is ontdekkend: We bidden niet vuriger. En, de wind waait over ons hoofd, niet door ons hart. Laat het daarom onze bede zijn: Ontwaak, Noordenwind van Gods Geest.

ds. J.M.D. de Heer,
Middelburg

In Hooglied 4 bezingt Christus, de hemelse Bruidgom, de schoonheid van Zijn volk. Hij noemt Zijn bruid een vruchtbare hof met een bron (vers 12-14). De bruid antwoordt dat Christus dé Fontein is in de hof. Zonder Hem is er geen vruchtbaarheid. Daarop volgt het gebed: 'Ontwaak, Noordenwind'. De bruid heeft Christus nodig, maar ook het werk van de Geest van Christus. Waarom? Hoe zou ze ooit door het geloof gebruikmaken van Christus, zonder het werk van Gods Geest? Christus is de Fontein van het levende water, maar zonder Gods Geest blijft dit water gescheiden van de hof. Wat is het dan arm! 'Ontwaak, Noordenwind'. Met dit gebed belijdt de bruid haar totale afhankelijkheid. Wie kan de wind laten waaien? Wat zijn we toch machteloos. Ook die vrucht van Adams val moet worden ingeleefd, opdat we ons niet zouden verheffen.

De bruid stelt zich in de weg van de middelen, namelijk die van het gebed. Daar ligt ook onze plicht. Met haar gebed drukt ze haar verlangen naar het werk van Gods Geest uit. Al mist u dit verlangen,

onbekeerde lezer, toch mag u de woorden van de bruid nabidden. Ja, het is een plicht om zo te bidden om het werk van Gods Geest.

Scherpe wind

De bruid spreekt over Gods Geest als een noordenwind. In Israël brengt een noordenwind, net als in Nederland, vaak kou met zich mee. Deze scherpe wind is nuttig omdat hij vuile dampen verdrijft en schadelijk ongedierte doodt. Elihu sprak over deze wind: En nu ziet men het licht niet, als het helder is in den hemel, als de wind doorgaat en dien zuivert; als van het noorden het goud komt; maar bij God is een vreselijke majesteit (Job. 37:21, 22). We begrijpen nu dat met de scherpe noordenwind het ontdekkende werk van de Heilige Geest wordt bedoeld. Hoe noodzakelijk is deze wind voor de onbekeerden. Gods Geest moet u ontdekken aan de heilige majesteit Gods. Dan waait er een scherpe wind door onze ziel! We kunnen voor God niet bestaan. Gods Geest doet de scherpste van de wet gevoelen, overtuigt van zonde en schuld, doet beven voor Gods majesteit. Deze

wind neemt de dodelijke rust weg waarin we van nature leven. Hij brengt de dood voor ogen en doet zien dat sterven God ontmoeten is. Wie kan dan bestaan? De Noordenwind breekt ook de takken af van eigengerechtigheid en vermeende vroomheid voor God. Als het onkreukbare recht van God wordt ontdekt en de rechtvaardige straf op de zonde, kan de ziel zo beven. O, wat is de Noordenwind doordringend. Zo is Gods Geest altijd bezig om af te snijden wat van de mens is. Want God doet een afgesneden zaak op aarde (Rom. 9:27). Kennen we dat?

Vrucht van ontdekking

Letten we er nog op wie deze bede opzendt. Het is de bruid. Maar, de Noordenwind heeft haar toch al ontdekt aan haar verloren bestaan? De wet was voor haar toch al een tuchtmeester tot Christus? Jawel, maar deze werking blijft zo noodzakelijk (Heidelbergse Catechismus, vraag 115). Het is een vrucht van ontdekking om deze ontdekking te benodigen.

Het gebed van de bruid betekent dat ze zich overgeeft aan de scherpe, pijnlijke Noordenwind. Dat valt niet mee! Zo'n gebed is vrucht van het werk van Gods Geest. Ik kan bidden om de Noordenwind en heimelijk de lieflijke Zuidenwind bedoelen. Ook in ons gebed hebben we oprechtheid nodig. 'Doorwaai' mijn hof, zo smeekt ze. Dat is niet voor even. De bruid vraagt om het grondige werk van Gods Geest. We zijn toch niet tevreden met een oppervlakkige zondekennis, waarna we zelf een mooie belofte vastgrijpen en menen gered te zijn?

De bruid verlangt niet alleen naar de Noordenwind, ze begeert ook de Zuidenwind. We kunnen ernstig spreken over de zonde, het kan misschien niet diep genoeg, maar als zondekennis niet leidt tot de Middelaar, wordt een wezenlijke zaak gemist.

Als zo de Noordenwind zijn werk heeft gedaan en de Zuidenwind van het Evangelie gaat waaien, blijft het verlangen over: 'O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame, en ate zijn edele vruchten'.

'Kom, Gij
Zuidenwind'.

Hooglied 4:16
(midden)

Kom, gij Zuidenwind

Christus vergelijkt Zijn bruid bij een hof. Die bruid is Zijn Kerk, zowel in zijn geheel als iedere gelovige afzonderlijk. Die hof kan van zichzelf geen vrucht voortbrengen. Zo leert Gods Kerk zichzelf kennen: Uit u geen vrucht meer in der eeuwigheid.

ds. G. Hoogerland,
Rotterdam

Christus maakt de Kerk echter tot een lusthof, waarin kostelijke specerijen en vruchten groeien, die elk hun lieflijke geur verspreiden. Die vruchtbaarheid geeft Hij haar door haar te bewateren en door haar te 'doorwaaien'. De wateren vloeien uit Hemzelf. Hij wordt door de bruid genoemd 'Fontein der hoven, Put der levende wateren'. Die wateren vloeien in de hof en maken haar tot 'een besloten wel, een verzegelde fontein' (vers 12).

Echter, ook de wind is nodig. Dat is het beeld van het werk van de Heilige Geest. (Zie ook Johannes 3:8 en Handelingen 2:2). De werking van die wind is tweeledig. De Noordenwind is koud en vochtig. De Zuidenwind is warm en droog. Beide werkingen zijn onmisbaar voor de hof om vrucht voort te brengen.

Kalmte en zoete

De werking van de Noordenwind is in de vorige bijdrage beschreven. De werking van de Zuidenwind is als kalmte en zoete vertroosting (zie de kanttekening 66). Deze winden wisselen elkaar af in het zielenleven.

De Zuidenwind doet in een hof, een boomgaard of specerijtuintje het eerste

groen uitlopen en de knoppen zwellen. Die knoppen bevatten de vrucht in zich, maar houden die tevens nog verborgen. Zo zijn de beloften van het Evangelie, die in de ziel worden geschonken als zwellende knoppen, die alle weldaden in zich bevatten. De zwellende knoppen geven de werkzaamheden weer die in de ziel ervaren worden en waardoor die beloften steeds rijker verklaard worden en meer waarde krijgen. Wat kan er soms een zoete vertroosting gevonden worden in de dierbare Evangeliebeloften. En hoewel door nieuwe tijden van Noordenwind de werkzaamheden als tot stilstand schijnen te komen, zodra waait niet de zoete Zuidenwind of de zwelling zet zich voort. De Zuidenwind doet de knoppen openbreken, zodat de bloesem tevoorschijn komt. O, wat een schoonheid en lieflijke geur verspreidt de bruid als ze zich mag verlustigen in de dierbare openbaringen van de persoon van Christus. Dan bloeit en geurt de liefde. Dan bloeit het gebedsleven. Dan is de bloesem van de ziel geopend naar boven in de lof van haar Zaligmaker, Die voor haar de Liefste geworden is, Die ze bemint boven alles. Dan is de mond geopend en mag ze getuigen van Hem in Wiens liefde zij zich mag verlustigen

en Die ze bij anderen mag aanprijzen. Dan is ze soms dronken van liefde.

Reinigen en snoeien

Ook daarover kan weer veel Noordenwind komen. De bloesem verwelkt, de smetteloos witte of kleurige blaadjes vallen in het slijk. De schoonheid vergaat. Een onooglijk stompje blijft over. Maar dat stompje bevat de vrucht. Die gaat groeien. De Zuidenwind, gepaard met de wateren uit de Fontein der hoven, doet dat groene stompje toenemen. En al moet er veel gereinigd en gesnoeid worden, al waait soms de Noordenwind nog, die veel dode takjes afrukt, toch komt uiteindelijk de rijping. Zo moest Christus Zelf de weg gaan door vernedering, ja, door de dood, om vrucht voort te brengen. Zo is ook de weg van de Kerk.

De rijping openbaart de velerlei vrucht van de Heilige Geest. Die vrucht is in Christus volmaakt, maar openbaart zich ook in de Zijnen. In die vrucht dragen zij het beeld van de Boom des levens. Die vruchten zijn vele en velerlei. We denken aan Galaten 5:22: Liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid. We kunnen ook denken aan lijdzaamheid, vergevingsgezindheid en oprechtheid.

Hoe meer vrucht voortgebracht wordt, hoe meer de Hovenier Zijn hof zal bezoeken. En dat is de begeerte van de ziel van de bruid.

En niet te vergeten aan de ootmoed. Die vruchten, die reeds in de eerste zwelling aanwezig waren, komen tot rijpheid. En hoe meer die vrucht rijpt, hoe smakelijker die vrucht wordt en hoe meer geur ze verspreidt. Hoe dieper ook de takken of twijgen buigen. Ware vrucht brengt laag bij de grond.

Edele vrucht

In die vrucht verlustigt Zich de hemelse Hovenier. Dat trekt Hem naar Zijn hof. Daarin ziet Hij Zijn eigen werk. Dan eet Hij Zijn edele vrucht. Hoe meer vrucht voortgebracht wordt, hoe meer de Hovenier Zijn hof zal bezoeken. En dat is de begeerte van de ziel van de bruid. Daarom is haar verzuchting en verlangen: 'O, dat mijn Liefste tot Zijn hof kwame en ate Zijn edele vruchten!'

*'En de apostelen en de ouderlingen vergaderden tezamen om op deze zaak te letten'
Handelingen 15:6.*

Het Apostelconvent in Jeruzalem

Het zal tussen de jaren 44 en 49 na Christus geweest zijn. Volgens Handelingen 15 werd in Jeruzalem een belangrijke kerkelijke vergadering gehouden. Deze kerkelijke vergadering wordt gewoonlijk 'Apostelconvent' genoemd.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den IJssel

In tegenstelling tot de veelal lange agenda's van onze kerkelijke vergaderingen in classes en synoden was er maar één agendapunt waarover de vergadering zich moest buigen. Aan de vergadering namen apostelen en ouderlingen deel, zo lezen we in Handelingen 15:6.

Dat ene agendapunt was wel heel belangrijk. Er was namelijk een conflict gerezen. Waar ging het conflict eigenlijk over? De vraag rees of de wet van Mozes, zowel de zedelijke als de ceremoniële wet, ook voor de christenen uit de heidenwereld gold. De vraag spitste zich toe op het punt van de besnijdenis.

In Jeruzalem was sprake van een gemeente die bestond uit Joden die tot het christendom waren bekeerd. Een Joods-christelijke gemeente. Men had er

in Jeruzalem moeite mee om te geloven dat ook heidenen tot geloof in Christus waren gekomen. In Handelingen 11 lezen we dat Petrus zich voor de broeders in Jeruzalem moest verantwoorden voor zijn bezoek aan Cornelius en de doop van deze hoofdman over honderd te Caesarea. Uiteindelijk stemden de broeders in Jeruzalem ermee in dat God ook de heidenen de bekering ten leven heeft gegeven (Hand. 11:18).

Besnijdenis

Het aanvaarden daarvan riep wel een andere vraag op. Voor de aanleiding daarvan moeten we niet in Jeruzalem zijn, maar in Antiochië. Handelingen 13 verhaalt niet alleen van de vruchten van het werk van de apostel Paulus in deze stad onder de Joden en jodengenoten, maar ook onder de heidenen. Van hen lezen we: 'er geloofden zovelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven' (Hand. 13:48b). In Antiochië was dus een gemeente ontstaan uit Joden en heidenen. Moesten de gelovigen uit de heidenen nu ook besneden worden en tot gehoorzaamheid aan de wetten van Mozes worden gedwongen?

Een belangrijke en ingrijpende vraag. Kan iemand zalig worden als hij niet besneden is? Ben je wel echt een verbondskind zonder dat je het teken van het verbond draagt? En vloeit uit het komen tot geloof in de God van Israël en in Zijn Messias niet vanzelfsprekend voort dat je dan ook de wetten van Mozes onderhoudt?

Een belangrijke en ingrijpende vraag. Kan iemand zalig worden als hij niet besneden is? Ben je wel echt een verbondskind zonder dat je het teken van het verbond draagt?

De Judaïsten uit Jeruzalem beantwoordden deze vraag bevestigend. Sommigen van hen bezochten Antiochië en leerden de broeders daar: 'Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zo kunt gij niet zalig worden' (Hand. 15:1). Dat leidde tot een grote onderlinge twist. Daarom besloot men in Antiochië Paulus en Barnabas met enige anderen naar Jeruzalem te zenden om deze vraag voor te leggen aan de apostelen en de ouderlingen van de moedergemeente. Zo komt het apostelconvent bijeen. Het ingrijpende van de vraag komt duidelijk tot uitdrukking als we lezen in vers 7 dat daarover in Jeruzalem grote twisting ontstaat.

De vergadering

De eerste die in de vergadering opstaat is Petrus. Als een van de leidende apostelen neemt hij het woord. Hij kiest de zijde van Paulus en Barnabas. In zijn toespraak klinkt zijn eigen ervaring in de geschiedenis met Cornelius (Hand. 10) door. De Heere leidde hem Zelf naar deze heidense hoofdman. Hij is ervan overtuigd dat de Heere ook aan de heidenen de Heilige Geest heeft gegeven. De muur tussen Joden en heidenen is afgebroken. En als het dan over de christenen uit de heidenen gaat, vraagt Petrus de vergadering God niet te verzoeken door hen een juk op te leggen dat, zegt hij, onze vaders, noch wij hebben kunnen dragen.

De deelnemers aan de vergadering zwijgen een ogenblik. Kennelijk is men onder de indruk van de rede van Petrus. Nadat Paulus en Barnabas verhaald hebben van de grote wonderen en tekenen die God door hen onder de heidenen gedaan heeft, neemt Jakobus, de broeder des Heeren, het woord. Hij is de leider van de gemeente te Jeruzalem. Jakobus valt Petrus, Paulus en Barnabas niet af, maar hij stelt een tweetal wezenlijke elementen in de vergadering aan de orde, namelijk:

- de vraag wat de Schrift zelf over deze zaken zegt.
- wat met het oog op de eenheid van de kerk nuttig en nodig is.

De Schrift

Wat zegt de Schrift? Jakobus heeft niet meegemaakt wat Petrus en de anderen hebben meegemaakt. Hij twijfelt er niet aan of wat dezen hebben verteld waar is of niet, maar zoekt een bevestiging in

de Schrift. Hij komt tot de conclusie dat wat Paulus en Barnabas vertellen niet het werk van mensen is, maar Gods werk. Het is al beloofd in de profetieën van Amos. Jakobus citeert uit Amos 9, de verzen 11 en 12. Hij doet dat enigszins vrij, zoals men dat in die dagen meer deed.

Waar spreekt de Heere in deze profetie over? Eerst dat Hij het koninkrijk van David (de vervallen hut van David) weer zal oprichten. Hij zal Israël herbouwen. Het is door Gods genade dat de beloften aan de aartsvaders vervuld zullen worden. Dat betreft in de tweede plaats ook de uitverkorenen uit de heidenen.

Hij twijfelt er niet aan of wat deze hebben verteld waar is of niet, maar zoekt een bevestiging in de Schrift. Hij komt tot de conclusie dat wat Paulus en Barnabas vertellen niet het werk van mensen is, maar Gods werk.

Het Koninkrijk van de Messias zal bestaan uit Joden en heidenen. Dat hebben Paulus en Barnabas niet bepaald, maar dat heeft God Zelf besloten. De zending onder de volken is geen bedenkfel van mensen, maar een opdracht van God Zelf. Jakobus besluit zijn verwijzing naar de Schrift met: 'Opdat de overblijvende mensen den Heere zoeken, en al de heidenen over welke Mijn Naam aangeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet' (vers 17).

Gedrageregels

Het tweede element dat Jakobus inbrengt, gaat over de eenheid van de kerk, die ook alles heeft te maken met onderlinge verdraagzaamheid. Om de Joodse christenen geen aanstoot te geven, stelt Jakobus een aantal gedragsregels voor, die enerzijds het onderscheid met de heidenen duidelijk maken en anderzijds aansluiten bij voor de Joden uiterst belangrijke voedselwetten:

a. Men moet zich onthouden van het aan de afgoden geofferd vlees. Binnen een christelijke gemeente met daarin ook Joodse christenen zouden de laatsten zich vreselijk ergeren als hun medegelovigen uit de heidenen hun Joodse

broeders niet zouden ontzien door zulk afgodisch voedsel te eten.

- b. Men moet zich onthouden van hoererij/ontucht. We moeten daarbij denken aan elke onwettige seksuele relatie. Onder andere bloedschande kwam onder de heidenen veel voor, maar de broeders uit het Jodendom ergerden zich daaraan.
- c. Men moet zich onthouden van het bloed en van het verstikte. Het gaat hierbij om vlees van dieren die door verstikking gedood zijn en waarvan het bloed nog niet is afgevoerd. In het bloed is de ziel, het leven, volgens Leviticus 17:13, 14.

Actuele uitspraken

Het Apostelconvent was een uitermate belangrijke vergadering. Daar zijn uitspraken gedaan, die niet alleen voor die tijd van belang waren, maar die tot op de dag van vandaag actueel zijn. Wat kunnen wij van deze vergadering die bijna tweeduizend jaar geleden gehouden werd, leren?

1. Bij de vraag wat bij een christelijk leven behoort, mogen we niet afgaan op menselijke ervaringen, maar moet telkens de vraag zijn: Wat wilt Gij Heere, dat wij doen zullen? Dat geldt ook voor kerkelijke vergaderingen.
2. De ceremoniële wetten van het Oude Testament zijn met de komst van Christus vervuld. Het onderscheid tussen Jood en heiden is weggefallen. Nodig is de besnijdenis van het hart en niet van het vlees.
3. Ten behoeve van de eenheid van de kerk is verdraagzaamheid in ondergeschikte dingen geboden. We moeten rekening houden met elkaars zwakheden.
4. De ene gemeente kan niet zonder de andere. Antiochië had Jeruzalem nodig. Andersom net zo. Een gemeente kan niet zonder een geordend kerkverband.
5. Van christenen wordt een hoge huwelijksmoraal verwacht.
6. Christenen moeten zich verre houden van barbaarse eetgewoonten, zoals het drinken van dierlijk bloed.

De door Jakobus voorgestelde omgangsregels ter wille van joodschristelijke broeders, zijn door de vergadering aangenomen en per brief ter kennis gebracht van de gelovigen te Antiochië. Zij hebben de inhoud van de brief gezien als een vertroosting en hebben zich erover verblijd.

Enschede

De Gereformeerde Gemeente in Enschede begon in 1922 met het lezen van een preek in de huiskamer. Als een klein stekje in een grote stad kwam een eenvoudig en behoeftig volk samen onder het lezen van Schriftuurlijk-bevindelijke preken. Het was voor hen een Elim.

J. van 't Hul,
Lieren

Van links naar rechts: ouderling J. Arends, diaken M.A.J. de Bruine, diaken J.W. Quist

Elim... die naam staat nog steeds op de gevel van een gebouw aan de Noorderhagen, midden in de binnenstad van Enschede. Dit gebouw, waarin nu een bokscub is gevestigd, was ooit het eerste kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente.

Ouderling J. Arends: 'Het groepje preeklezers was langzaam gegroeid tot een zelfstandige gemeente, die in 1949 door ds. P. Honkoop sr. werd geïnstitueerd. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in het boek "Elim... en zij legerden zich aldaar" (te bestellen via gergemenschede@gmail.com; prijs € 9,50). Het boek verhaalt het werk Gods in de harten van ontdekte schuldige zondaren, opdat jong en oud, en ook ons nageslacht, zou weten van de grote werken Gods'.

In 1965 was de gemeente gegroeid tot ruim 200 leden en doopleden. In 1984 brak er brand uit in de bioscoop naast de kerk. De schade was zo groot dat men op zoek moest naar een nieuw kerkgebouw. Bij het voormalige Protestants Militair

Tehuis van de vliegbasis Twenthe vond men onderdak. Na een verbouwing kon het PMT voortaan dienst doen als kerkgebouw. De naam is duidelijk zichtbaar voor iedereen die Enschede vanaf de noordkant binnenrijdt: 'Elim'.

Hoe gaat het getalsmatig met de gemeente? Is er jeugd, zijn er verenigingen?

Arends: 'Het ledental is helaas wel teruggelopen. De laatste jaren blijft het stabiel rond de 60 leden en doopleden. Aangrijpend: een stad van bijna 160.000 inwoners, allemaal zielen op reis naar de eeuwigheid, en toch is er zo weinig belangstelling voor de oude waarheid. In dat opzicht ervaren we helaas ook weinig verbondenheid met andere kerken in de stad'.

De Gereformeerde Gemeente van Enschede is een streekgemeente. Diverse leden wonen in de omgeving, zelfs over de grens in Duitsland. Alle leeftijdsgroepen zijn vertegenwoordigd. De catechisanten

zijn verdeeld over twee groepen. Er zijn vier verenigingen: een -12-vereniging voor de kinderen, een +12-vereniging voor de jongeren, de Bijbelkring (van oorsprong een mannenvereniging) die tweewekelijks een Bijbelhoofdstuk bestudeert, en de vrouwenvereniging 'Kleine kracht', die de zendingsactiviteiten organiseert. 'Alles is wel heel klein, maar het mag er nog zijn'. Door de coronacrisis moest helaas een streep door veel activiteiten gezet worden, zegt ouderling Arends. 'Dat geeft zorg voor de toekomst. Hoe zal het gaan met het gemeentelven? Tegelijk mag opgemerkt worden dat klein zijn soms een voordeel is in coronatijden. Verhoudingsgewijs kunnen, met inachtneming van de maatregelen, meer mensen een kerkdienst bezoeken dan elders'.

Hoe is het voor uw gemeente om kerk te zijn in de grote stad? Hoe anders is dat dan kerk te zijn op de biblebelt?

'Een kleine gemeente in een grote stad, dat voelt heel kwetsbaar. Mensen kunnen de gemeente zelf niet in stand houden. Maar de Heere regeert. De vorst der duisternis zou er alles aan willen doen om dit kleine stekje in Enschede weg te krijgen. Daar staat tegenover dat Gods bewaring ervaren mag worden. Daarom is het goed om ook enkele zegeningen en mooie kanten te noemen. Een kleine gemeente is een leerschool om elkaar te verdragen en vast te houden, ook al zijn er soms verschillen in opvattingen en karakter. Kerkdiensten zijn ontmoetingsmomenten, veel mensen blijven graag even napraten na de dienst. Anderzijds is het een gemis dat er geen reformatorische instellingen in de nabije omgeving zijn. Het ontbreekt de gemeente echter aan niets, zodat er geen grote zorgen zijn over het voortbestaan'.

Hoe ziet u de toekomst?

'De toekomst ligt in Gods hand. Menselijke berekeningen hebben maar beperkte waarde. We mogen rekenen met een God van wonderen. God heeft beloofd dat Zijn Woord vrucht zal dragen. 'De heerlijkheid van dit laatste huis zal groter worden dan van het eerste, zegt de HEERE der heirscharen', staat er in Haggaï 2:10. Daar had wijlen ouderling W. de Bruin bij de ingebruikname van de nieuwe kerk geloof voor gekregen. Dat heeft de Heere ook waargemaakt. We mogen opmerken dat de prediking beslag legt. Wat daarvan de vrucht zal zijn, dat zal de eeuwigheid openbaren'.

(volgende week deel 6, Groningen)

*'De woorden van Amos, die onder de veeherders was, van Tekóá'
Amos 1:1a*

Een korf zomervruchten

Nadat de priester Amazia probeert Amos weg te krijgen, komt er een vierde gezicht. Het is een korf met zomervruchten.

ds. D. de Wit,
Borsssele

vijandige Edom zal Hij Zijn uitverkorenen trekken, zodat zij Hem gaan zoeken. Amos mag blikken op de komst van Christus in Wiens hand Gods welbehagen gelukkig zal voortgaan. Hij ziet op de tijd dat het Evangelie verbreid zal worden onder de heidenen. Ja, hij ziet nog verder tot op de jongste dag.

Door het gericht heen

Zo zal het nu gaan. Door het oordeel en het gericht heen zal de HEERE Zijn volk verlossen van de boze. Zo spreekt Amos tóch over Christus Die zo lang in het oordeel als verborgen scheen. Zijn weg en werk komt juist in de gang door het oordeel heen zo openbaar. Hij ging immers Zelf door het gericht van Gods toorn heen om een volk te verlossen? Nee, dan blijven we niet meer staan bij het oordeel dat over de wereld gaat. Dan worden we Gods gericht zo wáárdig. Daar doet de Heere geen onrecht meer, zeker niet na al die vele waarschuwingen die gegeven zijn. Als Hij dan een voleinding maakt? Dan is Zijn doen rechtvaardig. En juist daar komt het woord der verlossing vanuit Gods welbehagen in de Zoon Zijner liefde. Daar ligt het geheim.

Blijde oogst

Het slot van Amos spreekt van een blijde oogst. Deze zal zo overvloedig zijn. De ploeger zal de maaier en de druiventreder de zaadzaaiër ontmoeten. Zo snel zal het ook gaan. Alles druipt van een volle wijnoogst, de oogst van de blijdschap. Zo zal het in het laatste oordeel zijn. Door het gericht heen gaat het naar de grote blijdschap! Ze zullen gebracht worden in een land, een plaats bij de Heere, waar ze nooit meer uitgerukt zullen worden. Daar zullen Gods kinderen van vreugde opspringen voor Gods aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn! Het horen van de oordelen en het er middenin verkeren, doet het hoofd verlangend opheffen naar die dag die snel zal komen, die dag van grote blijdschap!

(slot)

Onwillekeurig denk je aan zo'n mooi stilleven, een schilderij, waarop van die prachtige zomervruchten te zien zijn die in een mand liggen. Maar nee, het is helemaal niet mooi. De vruchten zijn rijpe zomervruchten. Het ziet op het oordeel dat rijp is geworden. Dat blijkt uit het slot van Amos 8 vers 2: 'Het einde is gekomen over Mijn volk Israël; Ik zal het voortaan niet meer voorbijgaan'. Blijkbaar komt er een moment dat het oordeel niet meer wordt afgewend. Het wordt uitgevoerd. De priester Amazia wilde de oordeelsprofeet Amos wel wegsturen, maar daarmee is het oordeel niet weggestuurd. De gezangen van de (afgodische) tempel van onder meer Bethel (zie kanttekening 5) zullen veranderen in gehuil. Er zullen veel dode lichamen zijn en deze zullen niet eens begraven worden.

De Heere op het altaar

Nu ziet Amos de Heere staan op het altaar. Hier is de vraag: welk altaar? Is het een van de altaren in het tienstammenrijk, of gaat het hier over het (brandoffer)-altaar in Jeruzalem? Het laatste ligt het meest voor de hand. Het oordeel dat Amos heeft uitgesproken, heeft zich niet alleen tegen het tienstammenrijk gericht (zie bijvoorbeeld Am. 2:5). In het vervolg van dit hoofdstuk wordt gesproken over Israël dat de Heere heeft opgevoerd uit Egypteland. Het gaat daar om héél het volk, de tienstammen en Juda. En, om niet meer te noemen, tegenover de vele altaren staat hier hét altaar, dat ene brandofferaltaar in de tempel. We volgen hier ook kanttekening 3.

De Heere geeft het bevel om de knoop te slaan, dat de posten beven. We mogen hierbij denken aan grote zuilen, zoals we die vonden in de tempel van Salomo: Jachin en Boaz. Deze zuilen moeten in het opperste worden geslagen, de knop, het kapiteel, en wel zodanig dat de hele kolommen beven. Wat de vastheid van het huis toonde, blijkt nu omvergeworpen te moeten worden. Er is geen verbergen en ontkomen meer aan. Op aangrijpende wijze wordt in Amos 9 vers 2-4 beschreven hoe de Heere hen overal vinden zal. De Heere zal het zondige koninkrijk van de aardbodem verdelgen, zegt Amos 9 vers 8. Maar dan het wonderlijke. Achter dit woord van totale verdelging staat: 'Behalve dat Ik het huis Jakobs niet ganselijk zal verdelgen' (Am. 9:8b).

Een overblijfsel!

Het slot van Amos profeteert dat de Heere de vervallen hut van David weer zal oprichten. Zij zal zelfs erfelijk bezitten het overblijfsel van Edom en al de heidenen die naar de Naam des HEEREN genoemd worden. Dat zal de HEERE doen. In Handelingen 15 vers 14-20 komt dit woord terug op het apostelconvent. Met verwondering heeft men er kennis van genomen hoe God ook de heidenen heeft bezocht. Dit stemt, zo wordt dan opgemerkt, overeen met wat Amos heeft geschreven! De hut van David wordt weer opgericht opdat de overblijvende mensen de Heere zoeken, zelfs uit het vijandige Edom! Door het oordeel heen gaat de HEERE Zijn welbehagen volvoeren. Uit het van de HEERE afgeweken Israël en het

Het zingen van de gemeente

'...zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.'

*Kolossenzen
3 vers 16*

Het was altijd aangenaam om een zingende gemeente te horen. Het gedempte zingen van een boetepsalm, het bedaard-ootmoedige als het om een gebed ging, het juichend vreugdgeschal met het orgel 'overal'. En niet te vergeten de zo weergaloos mooie bovenstem in bijvoorbeeld Genemuiden.

ds. C. Hogchem,
Aalburg

Nu het voluit zingen niet meer kan, wordt weer beseft hoe aangenaam dat altijd was.

Nee, het gaat niet om de kunst. Ook in Zondag 38 lees ik niet dat we op de sabbat tot de gemeente Gods gaan om te zingen... Een beetje nuchterheid is wel op zijn plaats, maar toch... Helaas, de gemeentezang is in het achterliggende jaar veelal verschaald tot een schaduw van het voorheen zo luisterrijk geklank. Het gering aantal aanwezige personen die de eredienst bijwonen, is mede bepaald door de afzuigcapaciteit. Wie had ooit aan zo'n beslissende factor gedacht? Er moet vooral ingetogen gezongen worden. Hoe vaak is het in veel gemeenten niet benadrukt? Kleine druppels en druppelkernen zouden voor verspreiding van het virus zorgen. Het gevolg is wel dat de gemeentezang iets monotoons heeft gekregen, alsof er gezongen werd in een verboden bijeenkomst, zacht en dof. Soms klinken daar kinderstemmen onbevangen helder boven uit. Mooi om te horen!

Zingen ligt gevoelig

Als er al gezongen wordt, dan één vers per keer. Hier en daar is er afwisseling: het ene vers zingen de mannen, het volgende vers de vrouwen. Om vergissing te voorkomen

vermeldt het psalmbord om de beurt: M en V.

In enkele gemeenten zingt alleen de kerkenraad. Of een groepje zangers zingt op - jawel - de orgelgalerij. Of het kleine aantal aanwezigen zingt ingetogen met een mondkapje voor. Is de besmettingsgraad hoog, dan wordt op heel wat plaatsen overgegaan van meezingen op meelesen. Er wordt dan - zeg maar - inwendig gezongen, terwijl alleen orgelklanken klinken. Zo streeft elk er naar te doen wat in de gegeven omstandigheden wenselijk is. Ook de organisten, die terdege begrijpen dat velen wat bewuster naar hun spel luisteren dan voorheen.

Toch, alles bij elkaar, vergeleken met voorheen heeft het iets moeizaams en schraals, iets onmiskenbaar triests. Nu dat altijd zo vanzelfsprekende zingen niet meer kan, wordt weer beseft hoe aangenaam dat eigenlijk was. Ontberen doet waarden.

Thuis samen zingen

De - hopelijk tijdelijke - teloorgang van de fraaie gemeentezang kan ook zijn nut hebben.

Bijvoorbeeld, als we in deze tijd waarin we vaak met elkaar thuis meeluisteren, we ook weer met elkaar leren zingen. Dat zou winst zijn. Immers, dat samen-psalmzingen-in-de-huiskamer was wel erg zeldzaam geworden. En dan te bedenken dat dit haast nog mooier is dan samen-in-de-kerk-psalmzingen. Hopelijk is er op dit punt vooruitgang geboekt - iets om mee door te gaan.

Van het zingen zoals dat nu gebeurt, is veel van de vorm afgezwakt. We zijn als het ware teruggebracht bij het wezen van de zaak: tot de woorden, de inhoud van de psalmen.

We zongen graag, maar vaak gedachteloos. En nu? Bent u ook, hoewel de uiterlijke glans van het zingen is verdoft, bewuster gaan letten op wát u zingt. Misschien met de vraag in het hart: Versta ik wat ik zing?

We lezen in Kolossenzen 3 vers 16: '... zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart'. In zijn Redelijke Godsdienst schrijft Wilhelmus à Brakel: maar de stem en melodie is God in zichzelf niet aangenaam, maar de beweging van het hart over de geestelijke zaken (deel 2, hfdst. 30).

Beproevende omstandigheden

De omstandigheden waarin we verkeren, zijn beproevende omstandigheden. Dan is het gevaar groot dat wordt toegegeven aan ontevredenheid, verslappening en gemakzucht, aan moedeloosheid en eigenliefde. Ook kan er zo gemakkelijk twist en verdeeldheid ontstaan over allerlei zaken, zoals het zingen.

Laten we toch bedenken dat ons nog veel gelaten is: de prediking van recht en genade mag nog steeds klinken. Wie zou bestaan als de Heere zou doortrekken en ons alles zou afnemen? Denk ook veel aan hen die vervolgd worden om der gerechtigheid wil en doorgaans geen kerkdiensten kunnen houden. Hoe zouden wij de zondag doorbrengen als er vanwege vervolging geen opgaan meer mogelijk was?

De Heere zegene ons met schuldbeleving. Hij gedenke in de toorn des ontfermens en geve dat we ook eenmaal weer eenparig op mogen gaan. Mochten vooral de woorden van de psalmen door Gods genade als zaken worden gekend. Om met David te belijden: 'Uw inzettingen zijn mij gezongen geweest ter plaatse mijner vreemdelingschappen' (Ps. 119:54).

(volgende week deel 6: de Woordverkondiging)

Oproep bij het naderend einde

‘En het einde aller dingen is nabij; zijt dan nuchter, en waakt in de gebeden’.

1 Petrus 4:7-11

Petrus heeft ook ons veel te zeggen. Het einde van alles is nabij! Deze woorden dienen tot bemoediging in het strijdperk van dit leven, maar ook als aansporing tot levensheiliging.

ds. M. Karens,
Middelburg

Het einde van alle dingen! Het Griekse woord ‘telos’ betekent: het einddoel, de eindbestemming van alles. De vervulling van Gods raadsplan. De laatste trap van de verhoging van de Middelaar. De wederkomst is nabij. Er staat letterlijk: is genaderd. Petrus zegt: Lieve mensen, het is veel later dan je denkt. Het einde is nabij. Het einde van uw leven. Het einde van al uw vermaak en bezit. Het einde van alle godsdienst zonder God. Het einde van uw en jouw genadetijd.

Al in die tijd waren er spotters die zeiden: Waar blijft het nu, alles blijft hetzelfde. Maar dit woord heeft een doel: uw bekeering! Wij zetten ons einde vaak zo ver weg. Maar dit woord roept u toe: Heden dan, zo

gij Zijn stem hoort, verhardt u niet, maar laat u leiden!

Hoofden opwaarts

Het einddoel is nabij! Jezus heeft tot Zijn Kerk gezegd: ‘Heft uw hoofden opwaarts, omdat uw verlossing nabij is’ (Luk. 21:28). Dan is er een einde aan de zonden, aan het omzwerven, aan het afdwalen, aan de verzoeken en de strijd. De pelgrims die heimwee hebben, komen thuis. De HEERE bereikt het einddoel, de verheerlijking van de drie-enige God en de zaligheid van de Kerk. Daarom: zijt dan nuchter! Laat u niet bedwelmen door de satan. Leef niet in de roes van de tijdelijke dingen. Waakt in de gebeden. Dit is meer dan ooit nodig! Verhoogde paraatheid is nodig,

want de wijze maagden zijn met de dwaze maagden in slaap gevallen. ‘Waakt in de gebeden’ (meervoud). Het is het machtigste wapen in de strijd. Hoe nodig is Christus, de wakende en biddende Hogepriester, voor een slapende Kerk. Dat weet Petrus als geen ander. ‘De weg naar de hemel is lang en u hebt weinig tijd. Als u een kwartier te laat aankomt bij de hemelpoort, zal dat maken dat u een eeuwigheid zult wenen’ (Bunyan).

Herbergzaamheid

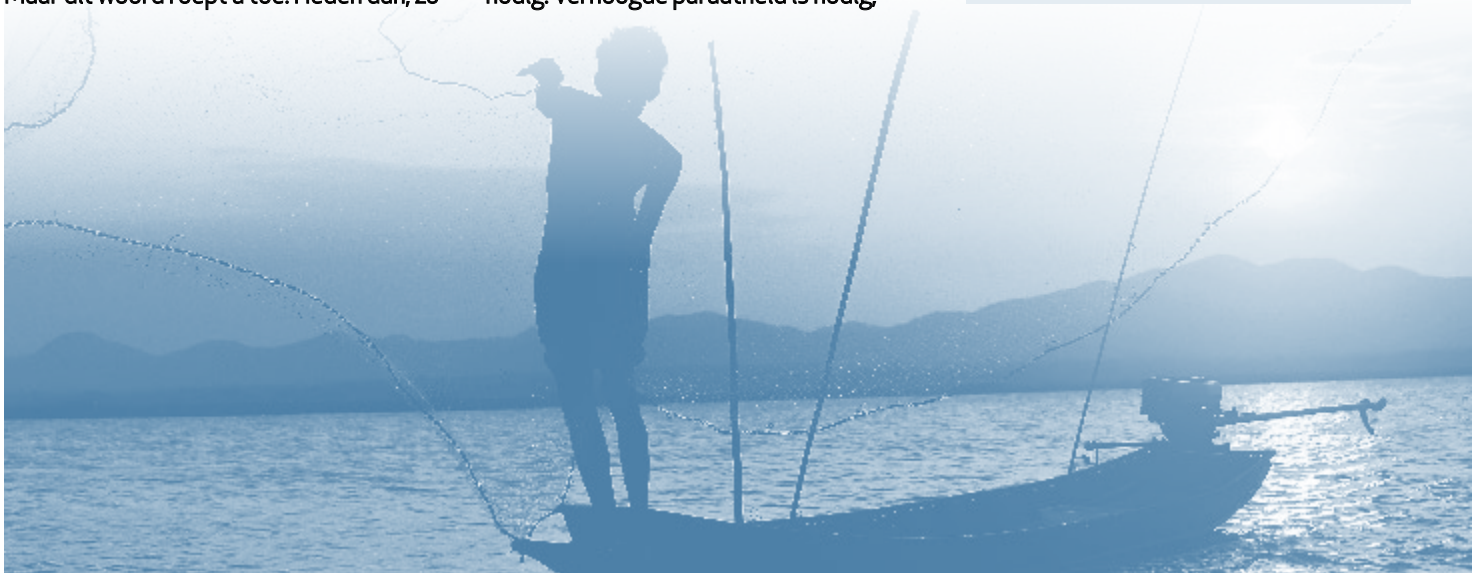
In het licht van de ernstige boodschap van het naderend einde roept Petrus de gemeenten op tot vurige liefde en herbergzaamheid (de verzen 8 en 9). Hij wekt op om de gaven van God tot nut van de gemeente te gebruiken (vers 10). Het gebruikte woord ‘charisma’ wil zeggen: genadegave. Genadegaven zijn verworven door Christus en geschonken in de wedergeboorte. De apostel noemt twee geestesgaven: spreken en dienen (vers 11). En het grote doel is: ‘... opdat God in alles geprezen worde door Jezus Christus, Welken toekomt de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.’ ‘Indien iemand...’ Behoort u daar al bij?

(wordt vervolgd)

Vragen

- Tot welke twee zaken moet de boodschap van het naderend einde dienen?
- Wat is de betekenis van het woord ‘einde’ (telos)?
- Ben ik het eens met de genoemde opmerking van Bunyan? Waaruit blijkt dat in mijn leven?

Een steen der hulp

Veen 100 jaar Gereformeerde Gemeente

Tijdens een herdenkingsdienst op 5 mei mocht de gemeente van Veen herdenken 100 jaar deel uit te maken van ons kerkverband.

Kerkenraad
Veen

De vergadering van de manslidmaten van de plaatselijke Gereformeerde Kerk besloot op 5 mei 1921 zich van het verband van de Gereformeerde Kerken los te maken en zich aan te sluiten bij de Gereformeerde Gemeenten. Met name de bekende ouderling Hubertus Schreuders, die de gemeente diende van 1892 tot 1950, heeft deze voor de gemeente zo betekenisvolle stap krachtig gestimuleerd.

Al langere tijd waren er toenemende zorgen over de ontwikkelingen in de Gereformeerde Kerken. Zo waren er ernstige bezwaren tegen het schrappen van een aantal woorden in artikel 36 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. Er waren ook grote zorgen over de vaak automatische koppeling tussen het doen van openbare belijdenis en deelname aan het Heilig Avondmaal. Maar ook over de weinig bevindelijke prediking waarin onvoldoende aandacht was voor de noodzakelijke, persoonlijke doorleving van de Schriftuurlijke waarheid. Ook moest een tolereren van een toenemende wereldgelijkvormigheid worden geconstateerd.

*Het oude
kerkgebouw aan de
Mussentiend*

*Impressie van het
nieuwe kerkgebouw*

De kerkelijke gemeente bestond overigens al sinds 1835, toen tijdens de Afscheiding een aantal personen zich onttrok aan de plaatselijke Hervormde gemeente. In 1892 ging de gemeente mee met de vereniging met de kerken voortgekomen uit de Doleantie. Vanaf die tijd behoorde zij tot de Gereformeerde Kerken.

Herdenkingsdienst

Tijdens de herdenkingsdienst, waarin de plaatselijke predikant ds. E. Bakker voorging, werd een aantal belangrijke gebeurtenissen uit het 100-jarig bestaan gememoreerd. Zoals het oorlogsgeweld in 1945, waarbij ook enkele leden van de gemeente omkwamen (waaronder de echtgenote van één van de ouderlingen), vervolgens de ingebruikname van een nieuw kerkgebouw in 1962 (dat tot op dit moment nog in gebruik is) en de grote slag die de gemeente in 1970 trof, toen de beide ouderlingen Kraaij en Den Bok verongelukten.

Lange tijd is de gemeente vacant geweest, maar in 1972 nam tot grote vreugde ds. A. Vergunst van Rotterdam-Centrum het beroep aan naar Veen. Hij diende de gemeente tot 1981. Daarna werd de gemeente gediend door de predikanten J. van Vliet (1981-1985), T.M. van Dijk (1986-2000) en P. Melis (2002-2011). Sinds 2015 mag ds. E. Bakker de gemeente als haar eigen herder en leraar dienen.

In 2019 werd het besluit genomen een nieuw kerkgebouw te bouwen. De

Wat is wandelen met God?

Begrippen uit het geloofsleven uitgelegd

‘En Henoch wandelde met God’ zo lezen we in Genesis 5 vers 22. Wat is wandelen met God? En hoe krijgt dat handen en voeten?

We weten allemaal wat wandelen is. Op een mooie dag maak je voor je plezier een wandeling door de natuur. Het is fijn om in het voorjaar in de natuur te zijn. Alles bloeit en groeit. We zien daarin de grote en goede hand van God. Wandelen met God is echter anders. God is immers een Geest en Die kunnen we niet zien. Wel lezen we in de Bijbel dat de discipelen de Heere Jezus gevolgd zijn. Maar wandelen met God is zinnebeeldig bedoeld.

In de kanttekeningen op de Statenvertaling lezen we bij het woord ‘wandelen’ in de eerste plaats: ‘voor God een heilig leven’ leiden. Wandelen met God is dus gehoorzaam zijn aan God en Zijn heilige geboden. Het is een leefwijze, gericht op God en de eer van Zijn Naam (zie Psalm 1 vers 2). Wandelen met God wil ook zeggen dat we grote ijver en getrouwheid hebben in het onderhouden van Gods geboden. Eigenlijk is wandelen met God het leven dicht bij God en Zijn Woord.

Het leven met de Heere wordt door de duivel en de wereld gehaat. Het spreekt dus vanzelf dat over dit wandelen verkeerde gedachten worden verspreid. De dienst des Heeren wordt dan voorgesteld als zwaar en naar. Het woord wandelen wijst echter op een innerlijk vermaak. Een mooie wandeling is aangenaam. Zo is het leven met de Heere een goed leven, hoeveel strijd dat ook kan en zal geven. Het is een leven waarin Gods gunst wordt beleefd en ondervonden.

Het wandelen met God krijgt handen en voeten door het ware geloof. We lezen in Hebrëeën 11 vers 5 dat Henoch God heeft behaagd. De wandel in de vreze Gods, met ontzag voor God, is een levenswijze die aangenaam is voor God. Trouwens, het is God aangenaam als geroepen mensen tot Hem komen (Dordtse Leerregels, hoofdstuk 3 en 4, par. 8). En het oprechte gebedsleven is ook aangenaam voor God (Heidelbergse Catechismus, vraag 117). Het leven met de Heere is doortrokken van de gelovige gemeenschap met Christus. En alles van Christus is aangenaam voor God.

Het wandelen met God, het leven dicht bij God en Zijn Woord, heeft ook een belofte. We lezen dat Henoch niet gestorven is. Hij is met ziel en lichaam opgenomen in de heerlijkheid. Het leven in gehoorzaamheid aan God geeft in de regel een ruim sterven (zie 2 Petr. 1:11). De dood is door Christus overwonnen. Vanuit Zijn overwinning deelt de Heere een rijke gave uit. De dood is een doorgang naar het eeuwige leven. Henoch wandelde met God. Het hemellevens begon voor hem reeds op deze aarde. Gelukkig als we het geheim van het eeuwige leven mogen kennen.

ds. W. Visscher, Amersfoort

In de rubriek Goed Begrepen leggen ds. J. Schipper en ds. W. Visscher wekelijks een geloofsbegrip uit. De rubriek is bedoeld voor jongvolwassenen, in de leeftijd van ongeveer 20 tot 40 jaar. Kinderen mogen ook meelesen. Ouders en grootouders ook.

voorbereidingen voor de realisatie hiervan zijn op dit moment in volle gang.

Eben Haëzer

In de herdenkingsdienst bepaalde ds. Bakker de gemeente, in verband met de coronamaatregelen helaas gedeeltelijk aanwezig en voor een groot deel thuis meeluisterend, bij de woorden uit 1 Samuël 7 vers 12: ‘Samuël nu nam een steen en stelde dien tussen Mizpa en tussen Sen, en hij noemde diens naam Eben-Haëzer; en hij zeide: Tot hiertoe heeft ons de HEERE geholpen’. Het thema voor de prediking was: ‘Een gedenksteen der dankbaarheid’. Er werd gewezen op een verrichte handeling, op een gegeven naam en op een gesproken woord.

De Heere schonk het volk van Israël een wonderlijke verlossing uit een grote nood in de strijd met de Filistijnen. Na belijdenis van schuld, een ernstig roepen van Samuël tot de Heere en na het slachten van het melklam waarbij het bloed vloeide, mocht de gedenksteen, de steen der hulpe, worden opgericht. De vraag is of wij ook in de achterliggende jaren zulke gedenkstenen als een Eben-Haëzer in ons leven mochten oprichten, omdat de ruimte werd gezien in het offer van het Lam Gods. Samuël sprak ook woorden van oprechte dankbaarheid, die verwachting gaven voor de toekomst: Tot hiertoe heeft ons de HEERE, de getrouwe Verbondsgod, geholpen. Van diezelfde God moge ook de verwachting zijn van de gemeente van Veen voor een onzekere toekomst.

Junker Jörg op Patmos

Op 4 mei 2021 was het precies 500 jaar geleden dat Maarten Luther op de Wartburg aankwam. Hij ervoer het als een ballingschap, als een Patmos. Hij ondertekende zijn brieven twee keer met 'geschreven op mijn Patmos'. Crisistijden kunnen van grote geestelijke betekenis zijn.

ds. G. Clements,
Gouda

De Wartburg

Op zijn 'stille' Patmos vertaalde Luther de Bijbel in het Nieuwe Testament. Wat heeft de stilte en eenzaamheid van de coronatijd ons gebracht? Werd het voor ons ook een Patmos? Laten we eens terugblikken op Luthers periode op de Wartburg en overwegen of we er voor onszelf een les uit kunnen trekken.

Vriendendienst

De directe aanleiding tot de ballingschap was het geloofsgetuigenis van Luther op de Rijksdag te Worms. Luther weigerde zijn boeken te herroepen, als men niet kon aantonen dat deze tegen de Schrift ingingen. Hij wilde liever sterven dan herroepen. De dood zou hij zeker mogen verwachten, want Johannes Hus was een eeuw eerder op het Concilie van Konstanz ook tot de brandstapel veroordeeld. Onder die dreiging verliet Luther Worms. Onderweg werd hij 'overvallen' door ruiters op snelle paarden. Luther verwachtte dat zijn einde gekomen was, maar hij werd naar de Wartburg geleid. Hij liet zijn baard en haar groeien en trok de kleren van een ridder aan. Zijn brieven tekende hij onder de valse naam 'Junker

Jörg'. Deze brieven geven inzage in het welbevinden van de reformator. Het idee van afzondering was duidelijk van zijn vrienden uitgegaan, ter wille van de voortgang van de Reformatie.

Albrecht Dürer schreef: 'O God, als Luther dood is, wie zal ons dan voortaan het Evangelie uitleggen?' Maar Luther twijfelde er hartgrondig aan. De vlucht voor de anti-christ Rome benauwde zijn geweten. Liet hij Gods strijdende Kerk niet aan haar lot over? De eenzaamheid kwelde zijn geweten. Hij miste zijn mensen. Schertsend eindigde hij enkele brieven met: 'uit het land der vogels'.

Zedelijke zegen

De uren van eenzaamheid brachten Luther ook in een morele crisis. De stille afzondering gaven hem een gevoel van waardeloosheid en de satan porde hem aan tot ongepaste verlangens. 'Ik zou vurig van geest moeten zijn, maar ben vurig van vlees, in wellust, luiheid, vrije tijd en slaperigheid', schreef hij aan Melanchthon (juli 1521). Op een andere keer schreef hij aan zijn vriend Gerbel: 'Ik sta bloot aan duizend duivels' (november 1521). Het is met name in deze Wartburgperiode

dat hij het celibaat een dwaze uitvinding van de paus noemt. Tijdens de tien maanden op de Wartburg trouwden verschillende van zijn vrienden, zoals Melanchthon en Spalatin. Hij was jaloers op hen. Luther begon de celibaats- en kloostergeloften te verfoeien. Luther schreef: 'Ik heb besloten de jonge monniken te bevrijden uit de hel van het celibaat' (Brief aan Spalatin, november 1521).

Wij kunnen ons vandaag nauwelijks de omwenteling voorstellen die dit advies voor vele reguliere kloosterorden betekende.

Geestelijke zegen

Door stilte en frustratie geteisterd, kon Luther zichzelf maar niet tot activiteit bewegen. Hij voelde zich werkeloos en waardeloos. Op een keer is hij in het geheim, in december 1521, naar Wittenberg teruggekeerd om zichzelf te hervinden. Hij schreef tijdens dit 'verlof' een brief aan zijn vriend Spalatin. De brief loopt over van geluk en eindigt met 'een vaarwel uit Wittenberg'. Luther voelde zich als herboren en de roeping waarmee God hem geroepen had, werd vernieuwd: het arme volk terugvoeren naar het Woord van God.

De beslissing om de Bijbel te vertalen, werd definitief tijdens zijn korte verblijf in Wittenberg. Zodra hij weer terug was op de Wartburg, begon hij aan de vertaling van het Nieuwe Testament in het Duits.

Het was uit oprechte bewogenheid, want 'dit Boek behoort in de handen, ogen, oren, en harten van alle mensen' (Brief aan Lang, december 1521).

Sindsdien is Luther niet meer aangevochten over zijn zinloze ledigheid. Hij schreef nog maar enkele brieven en die betroffen vooral zijn vertaalwerk. De ballingschap ervoer hij niet langer als een verschrikking, maar nuttig voor Gods Kerk. Toen het hele Nieuwe Testament klaar was, verliet hij de Wartburg definitief, mede vanwege onlusten in Wittenberg.

Stiltetijd

Precies 500 jaar later hebben we als kerkmensen weer zo'n stiltetijd. Velen zullen het als een beproeving hebben ervaren. De duivel poogt zulke eenzame uren voor zijn boze listen te misbruiken. Zinloosheid en zelfs kwade verleiding kunnen over ons komen. Luther hervond zichzelf door de aandachtige bestudering en vertaling van Gods Woord. Paulus bestudeerde in de stilte van de gevangenis zijn perkamenten. Bunyan schreef er zijn Christenreis. Gezegd als het coronajaar voor ons ook een Patmos is geworden met Gods Woord als medicijn.

Oproep van het Curatorium

Op DV dinsdag 25 mei en woensdag 26 mei hoopt het curatorium van de Theologische School te vergaderen. Het gaat om het onderzoek van degenen die zich met een attest van hun kerkenraad hebben gemeld om toegelaten te worden tot het volgen van de lessen op onze school.

Hartelijk roepen wij predikanten en kerkenraden op om deze zaak in het bijzonder op zondag 23 mei in het gebed in het samenkomen van de gemeenten te brengen voor het aangezicht des Heeren. De beslissingen die genomen moeten worden zijn van zo groot belang voor de betrokkenen

en voor het geheel van onze gemeenten. Ook voor onze kinderen en kleinkinderen. De Koning van de Kerk moge de curatoren die de beslissingen moeten nemen, alsmede de hen adviserende docenten, de gave der onderscheiding schenken. Dat Hij getuigenis zou willen geven van Zijn werk, zodat diegenen mogen toegelaten worden die Hij geroepen heeft. De Heere geve ons in al onze onwaardigheid dat er een geroep naar de hemel mocht opgaan en Hij ons in dezen zou willen verblijden door Zijn daden. Tot eer van Zijn Naam en tot heil van onze gemeenten, opdat ook de navolgende geslachten mogen horen van

de enige Naam tot zaligheid gegeven.

Op DV maandag 14 juni en woensdag 16 juni worden de examens gehouden. Waarna - bij goed gevolg - de kandidaten met ingang van maandag 21 juni beroepbaar zullen zijn.

De Heere gedenke docenten en studenten met de curatoren naar de rijkdom van Zijn genade.

Namens het curatorium:
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G.J.N. Moens, secretaris

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Poederrijen,
ds. A. Schot te Nunspeet.

Bedankt:

Voor Middelburg-Zuid en Terwolde-De Vecht,
ds. J.B. Huisman te Ermelo;
Voor Nieuwerkerk (Zld),
ds. J. de Kok te Westkapelle;
Voor Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

PINKSTEREN 2021

De coronapandemie heeft grote gevolgen voor ons leven. Ook voor onze kerkgang, het samenkomen onder Gods Woord en het gemeentelven. Dit geldt voor Nederland, maar ook voor de zendingsvelden en zusterkerken.

Wat er ook veranderd is, onveranderd is het gedenken van het heilsfeit van Pinksteren. Gods Geest is krachtig uitgestort en die boodschap mag en moet overal worden

verkondigd. Kort voor Zijn hemelvaart gaf de Heere Jezus deze opdracht aan Zijn discipelen. Wat moet de spits van hun prediking zijn? 'Bekering en vergeving der zonden, onder alle volken' (Luk. 24:47a). Tot wanneer? Totdat Christus weer zal komen op de wolken van de hemel.

Daarom moet deze boodschap ook het komende Pinksterfeest weer gepredikt worden. Ook al zijn er tijdens de pinksterdagen waarschijnlijk nog steeds beperkingen waardoor we niet elke dienst naar de kerk kunnen gaan. De boodschap moet tot u komen dat er slechts in het bloed van Christus vergeving is. Dat er geen andere naam onder de hemel gegeven is waardoor wij moeten zalig worden. Wat een voorrecht dat we deze boodschap horen mogen. De Heere zegene de prediking van dit Woord aan ons aller hart. Deze boodschap moet niet alleen binnen onze gemeenten gepredikt worden, maar, zoals we kunnen lezen in Lukas 24, 'onder alle volken'. Het is het zendingbevel van Christus. Ook in coronatijd geldt het: 'Gaat dan heen...! We zien om ons heen bevestigd wat ds. A. Verhagen vroeger zei: 'De zaak des Konings heeft haast!' Zo klinkt ook in 2021 de

opdracht: 'Predikt het Evangelie aan alle creaturen'. Welnu, namens onze gemeenten zijn werkers uitgegaan. Ook zij ervaren beperkende omstandigheden. Soms maandenlang kon het werk niet of moeizaam voortgang vinden. Toch mogen ze er ook iets van ervaren dat het Woord niet gebonden is. Zullen we hen juist in deze moeilijke omstandigheden niet vergeten in onze ambtelijke en persoonlijke gebeden? Zult u het zendingswerk ook niet vergeten in uw gaven? Naar goed gebruik wordt in veel gemeenten tijdens Pinksteren gecollecteerd voor het zendingswerk. Mogen we vrijmoedig vragen om uw liefdegaven, ook als u thuis meeluisert? Het zendingswerk mag gelukkig zijn voortgang hebben, maar dat betekent ook dat de uitgaven doorgaan. Van harte aanbevelen.

ds. G.W.S. Mulder, voorzitter
deputaatschap Zending

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 10 APRIL 2021

Namens de roepende kerk van Leiderdorp opent ds. P. Mulder de vergadering. In zijn openingswoord staat hij stil bij de geschie-

denis uit Johannes 21:1-14, waarin veel onderwijs ligt voor ambtsdragers. Vervolgens memoreert hij enkele gebeurtenissen uit de achterliggende periode, waaronder zijn eigen komst naar Leiderdorp.

De tien classisgemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door twee predikanten, veertien ouderlingen en vier diakenen. Aan de diakenen wordt keurstem verleend. Het moderamen wordt als volgt vastgesteld: ds. G. Heijkamp (preses), ds. P. Mulder (assessor-preses), ouderling J.W. van Dijke (quaestor) en ouderling B.J.T. van de Worp (assessor). Omdat de vaste classis-scriba A. Lindhout verhinderd is, neemt Van de Worp de scriba-taken waar. Ds. Heijkamp heet ds. Mulder hartelijk welkom in de classis Amsterdam.

Na goedkeuring van de notulen van de vergadering van 26 september 2020, komen de jaarverslagen aan de orde. Veldwerker J. Geerts en evangelist M. Vos lichten respectievelijk de jaarverslagen van de evangelisatieposten te Alkmaar en Amsterdam toe. Met name bij Simon de Looier in Amsterdam blijkt behoefte te bestaan aan nieuwe vrijwilligers. Aan de kerkenraden wordt gevraagd hiervoor aandacht te vragen. Van Dijke meldt vervolgens namens de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC) dat het deputaatschap

EVGG bezig is met een doordenking van de huidige organisatiestructuur. Duidelijk moet worden wie waarvoor verantwoordelijk en aansprakelijk is.

Uit het jaarbericht van de Commissie van Advies van Cedrah blijkt dat het benoemingsbeleid een punt van zorg blijft. Het is moeilijk om voldoende personeel te kunnen vinden dat de identiteit van de organisatie onderschrijft, terwijl de zorgvraag toeneemt. Daarom wordt de kerkenraden verzocht jongeren te stimuleren voor de zorg te kiezen. De rapportages van de Raad van Advies van Sirjon en de Raad van Advies van Stichting De Vluchtheuvel leveren geen vragen op.

Vervolgens komt het verslag van de classis-contracta aan de orde. Vanwege de overkomst van ds. Mulder worden de consulent-schappen opnieuw verdeeld. Ds. Heijkamp blijft consulent van Amsterdam, Den Helder, Leiderdorp, Oosterend, Opperdoes en Westzaan. Ds. Mulder wordt consulent van Enkhuizen, Hoofddorp, Katwijk en Lisse. De predikanten H. van der Heiden en M. Joosse zijn beiden bereid als hulpconsulent van de classis te blijven fungeren. Aan de classis Barneveld zal om instemming hiermee worden gevraagd.

In lijn met het besluit van de Generale

Synode wordt een permanent college van visitatoren en een classicale voorbereidingscommissie appenzaken samengesteld.

Naar de Particuliere Synode Noord-West, die 29 april in Lisse wordt gehouden, worden de predikanten G. Heijkamp en P. Mulder afgevaardigd. Na gehouden stemming worden als primi afgevaardigd de ouderlingen J.W. van Dijke, B.J. Grisnich, G. Hoogendoorn, S. Kooiman, A. Lindhout en C. Vonk Noordegroaf. Als secundi worden gekozen de ouderlingen J. van Leeuwen, J. den Hertog, Jac. Stark en J. Tanger.

De roepende kerk voor de vergadering van 25 september is Lisse. Op verzoek van de preses sluit Van de Worp namens de roepende kerk de vergadering af met gebed.

B.J.T. van de Worp, assessor

NASCHRIFT BERICHT KERK EN OVERHEID

Naschrift bij het bericht van het deputaatschap Kerk en Overheid over giften (aftrek) (29 april 2021); met dank aan een oplettende lezer:

Inmiddels is de regelgeving om fraude te bestrijden verder aangescherpt. De fiscale aftrekbaarheid van contante giften is vervallen. De giften via een bancaire instelling blijven wel aftrekbaar.

Deputaatschap Kerk en Overheid

Berichten

AUTOPUZZELTOCHT TWEDE PINKSTERDAG

De activiteitencommissie nieuwbouw van de Gereformeerde Gemeente te Veen organiseert op tweede Pinksterdag een autopuzzelrit door Brabant. Bij de start krijgt u een tas met versnaperingen mee. De kosten zijn € 7,50 per volwassene en € 4,00 per kind (max. € 25,00 per auto). Kinderen kunnen aan de hand van foto's meepuzzelen. Aanmelden via actie-ggveen@outlook.com

FIETSTOCHT DOOR PROVINCIE UTRECHT

De zendingscommissie in Zeist organiseert op zaterdag 5 juni fietstochten (30 of 45 kilometer) door het landschap van Utrecht. Inschrijfgeld € 5,- (max € 25,- per gezin). Opstaplocatie: Bergweg 26; vertrektijd: tussen 10.30 en 12.30 uur. Opgeven: tot 2 juni via e-mail: ej.driessen@kliksafe.nl

BOERDERIJ DE PUTHOEK TE WAARDE

Op 6 september 1948 overleed ds. G.H. Kersten betrekkelijk onverwacht op zijn boerderij 'Puthoek' te Waarde. 'Terwijl de rijpe korenschoven van de akkers in de schuur van 'Puthoek' werden opgeslagen, werd Gerrit Hendrik Kersten als een andere rijpe korenschoof ingezameld in de eeuwige schuren', schreef M.J. Goud

later. Ds. Kersten verbleef regelmatig op zijn boerderij om er wat tot rust te komen. In het begin van de jaren zeventig werd de boerderij verkocht. Vorige week is de woning op 'Puthoek' gesloopt. Deze wordt vervangen door nieuwbouw. Opmerkelijk is dat een achterkleinzoon van ds. Kersten er gaat wonen.

BOEKENMARKTEN PZC ZEIST

De plaatselijke zendingscommissie (PZC) in Zeist organiseert vier boekenmarkten, op vrijdag 4 juni (14.00-20.30 uur), zaterdag 5 juni (10.30-15.30 uur), vrijdag 11 juni (14.00-20.30 uur) en zaterdag 12 juni (10.30-15.30 uur). Locatie: Rehobothkerk, ingang P-terrein tussen Bergweg 26 en Bergweg 26a. Informatie op te vragen via info@gergemzeist.nl

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDINGEN

Beekbergen - Mevrouw J. Maljaars-Keur is benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ze is ruim 20 jaar vrijwilliger bij de zorginstellingen Het Zonnehuis, de Markenhof en de Heemhof. Van harte gefeliciteerd!

Kerkenraad Beekbergen

Vlissingen - Mevrouw P.J. van Dijk is onderscheiden als lid in de Orde van Oranje-Nassau. Ze zette zich in voor het Marnixkoor, Club Benjamin, de thuisfrontcommissie voor

familie Van der Wilt, SGP-kiesvereniging Wees Getrouw, Stichting Licht op Papua en Stichting Karunia Foundation. Van harte gefeliciteerd!

Kerkenraad Vlissingen

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

Deze kerkdiensten zijn fysiek alleen toegankelijk voor eigen gemeenteleden onder de geldende maatregelen

ZONDAG 23 MEI 2021 EERSTE PINKSTERDAG

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 14.30 uur ds. B. Labeë; Alblasserdam 9.30 uur en 16.30 uur ds. C. Sonneveld en 14.00 uur ds. W.J. Karels; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 en 16.00 uur stud. P.J. de Raaf; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur stud. L. van der Kuijl; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 14.00 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 19.00 uur ds. W. Harinck; Berkenwoude 19.00 uur ds. W. Silfhout; Bodegraven 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 16.00 uur stud. M. Boersma; Brakel 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 19.00 uur ds. M.H. Schot; De Valk-Wekerom 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 16.00 uur ds. W. Silfhout; Deventer 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 14.30 uur ds. M. Blok; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 en 11.45 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 (H.D.) en 18.00 uur (openb. bel.) ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. G. Clements en 16.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Goudswaard 14.30 uur ds. W.A. Zondag; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 19.00 uur ds.

G.J. Baan; Haamstede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.30 uur ds. C. Sonneveld en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 en 12.30 en 15.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Hoofddorp 18.00 uur ds. R. Kattenberg; Hoogeveen 19.00 uur ds. A. Schot; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur stud. J. Beens; Kampen 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. J. IJsselstein; Klaaswaal 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Kootwijkerbroek 10.00 en 18.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 16.00 uur ds. M. Karens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 16.30 uur ds. H. Brons; Kruijningen 14.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Leerdam 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Lelystad 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Lisse 18.30 uur (openb. bel.) ds. P. Mulder; Meeuwen 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Meliskerke 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 14.30 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Middelhamnis 9.30 en 15.30 uur ds. J.W. Verweij; Moerkapelle 15.00 uur (openb. bel.) ds. G.W.S. Mulder; Naaldwijk 19.00 uur ds. H. Brons; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. H.A. van Zetten en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Nieuwdorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwer ter Aa 10.00 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Nieuwe-Tonge 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Nijkerk 14.30 uur ds. G. van Manen; Nisse 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nunspeet 9.00 en 11.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; Oostburg 18.30 uur (openb. bel.) ds. J.B. Zippro; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 19.00 uur ds. D.W.

Tuinier; Poederoijen 14.30 uur ds. F. Mulder; Poortugaal 15.00 uur ds. G. Pater; Putterhoek 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Rhenen 9.30 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.00 en 11.30 en 17.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 15.00 uur (openb. bel.) ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 14.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur (openb. bel.) ds. P.C. Vlot; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur (openb. bel.) ds. G.J. Baan; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 9.00 en 11.15 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 uur en 18.30 uur stud. J. Beens en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Sliedrecht 9.00 en 11.30 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Soest 18.30 uur ds. M. Joosse; Spijkenisse 10.00 uur ds. W. Silfhout; Stolwijk 19.00 uur stud. L. van der Kuijl; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Tholen 10.00 en 18.30 uur (openb. bel.) ds. J.J. Tanis; Uddel 10.00 uur ds. A. Vermeij; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 en 14.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 18.30 uur ds. B. Labeë; Vlaardingen 10.00 uur ds. H. Brons en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Vlissingen 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 10.00 en 19.00 uur stud. M. Boersma; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J.J. van Ekeveld en 18.30 uur ds. G. Clements; Zoetermeer 19.15 uur ds. W.A. Zondag; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 en 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 19.00 uur stud. P.J. de Raaf.

MAANDAG 24 MEI 2021 TWEDE PINKSTERDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 uur ds. C. Hogchem; Alblasterdam 9.30 uur (openb. bel.) ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barneveld-Zuid 9.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 9.30 uur stud. M. Boersma; Bodegraven 11.30 uur (openb. bel.) ds. W.A. Zondag; Brakel 9.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 9.00 uur (openb. bel.) ds. A. Verschuure; De Valk-Wekerom 9.00 en 11.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 10.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 9.30 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 11.00 uur ds. D.W. Tuinier; Ermelo 9.30 uur (openb. bel.) ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 uur stud. J. Beens; Gorinchem 10.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenpolder 9.30 uur ds. M. Blok; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 9.30 uur ds. M.H. Schot; Houten 10.00 uur (openb. bel.) ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.00 uur ds. D.W. Tuinier; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. J. IJsselstein; Klaaswaal 9.30 uur (openb. bel.) ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 uur (openb. bel.) ds. P.C. Vlot; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenburch; Kruiningen 9.30 uur (openb. bel.) ds. M. Karens; Marknesse 19.00 uur (openb. bel.) ds. A. Schot; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur (H.D.) ds. D. de Wit; Middelharnis 9.30 uur

ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 10.00 uur stud. M.G. van Middendorp; Naaldwijk 9.30 uur stud. P.J. de Raaf; Nieuw-Beijerland 9.30 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwe-Tonge 10.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Nijkerk 11.15 uur ds. J. van Laar; Nunspeet 9.00 uur ds. A. Schot; Opheusden 10.00 uur (openb. bel.) ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.00 uur (openb. bel.) ds. J. van Rijswijk; Ouddorp 9.30 uur (openb. bel.) ds. G. Pater; Poortugaal 9.30 uur stud. L. van der Kuijl; Poortvliet 9.00 uur ds. C.J. Meeuse; Puttershoek 11.00 uur ds. G.J. Baan; Rhenen 9.30 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 uur (openb. bel.) ds. G.W.S. Mulder; Rijssen-Noord 9.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.00 uur ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.00 uur ds. S.W. Jansse; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Zuidwijk 9.00 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 uur ds. S. Maljaars; Scherpenzeel 10.00 uur (openb. bel.) ds. J. Schipper; Sint Annaland 11.00 uur ds. C.J. Meeuse; Sliedrecht 9.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Sprang-Capelle 9.30 uur ds. C. van Krimpen; Terneuzen 9.30 uur ds. J.B. Zippro; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur (openb. bel.) ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. A. Vermeij; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Utrecht 10.00 uur ds. W. Harinck; Veen 9.30 uur (openb. bel.) ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. H. Brons; Waardenburg 11.15 uur ds. A.T. Huijser; Wageningen 10.00 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 uur (openb. bel.) ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 uur ds. J. de Kok; Zwijndrecht 9.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 11.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 25 MEI 2021

Oosterland 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. G. Beens.

WOENSDAG 26 MEI 2021

Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A. Schot; Meeuwen 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

DONDERDAG 27 MEI 2021

Aalst 14.30 uur (huw.bev.) ds. H.J. Agteresch; Borssele 19.30 uur ds. D. de Wit; Nieuwerkerk 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer.

VRIJDAG 28 MEI 2021

Barneveld-Centrum 14.00 uur (huw.bev.) ds. E.J. Boudewijn; Dirksland 14.00 uur (huw.bev.) ds. K. Boeder; 's-Gravenpolder 16.00 uur (huw.bev.) ds. P.C. Vlot; Kampen 13.30 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Kootwijkerbroek 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; Yerseke 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 23 MEI 2021 EERSTE PINKSTERDAG

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser en 16.00 uur (H.D.) ds. D.W. Tuinier; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

MAANDAG 24 MEI 2021 TWEDE PINKSTERDAG

Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 10.30 uur evang. S. de Visser.

Advertenties

Gezin (1 kind) **zoekt woonruimte** voor plm. 1 jaar in de regio **Hoeksche Waard**. Tel. 06-15293140.

Pro Vitality Plus (NeoLife): meer energie, gezonde gewrichten, haar, huid en nagels, optimale weerstand.
Mei-aanbieding | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Deze zomer lekker fietsen of wandelen in de Betuwe? Kom logeren in ons nieuwe (2-persoons) appartement, in de oude dorpsschool van Meteren. Kijk op **www.logerenbijdebovenmeester.com** of bel 06-25134018.

METGEZEL, tweemaandelijks blad voor jong en oud in de lijn van **Philpot**.
Gratis proefnummer: 0594-643202
www.gospelstandardvrienden.nl

Prachtige collectie PVC design tegels, Steen-decoren, Hout-decoren.
Uw eigen huis = de beste showroom.
DE VLOERENKONING.NL 06-19557166

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

Studente Psychologie (19 jr), zoekt vanaf augustus een **kamer in regio Rotterdam**.
Tel. 06-11802710.

WAT KENMERKT DE WARE ROEPING TOT HET AMBT?

Deze vraag komt aan de orde in het boek 'Tot Zijn dienst bereid' (15 boeiende bijdragen over het werk in Gods Koninkrijk. O.a. met Ds. J.J. van Ekeveld over de roeping tot het ambt o.m. in het licht van het curatorium, C.A. Wouters (koster GG Lisse), H.M. Lobbezoo (pastoraal werker) en Ds. G.J. Baan (muzikaal intermezzo).
Evenals de boeken 'Waarlijkde woont' (10 bijdragen over gezin, kerk en school) en 'Terug naar de Reformatie' (10 gesprekken over 500 jaar Reformatie) slechts € 5,- p. st.

Bestellen: Adriaan van Belzen, 0342-785530 of belzen@filternet.nl

Julia's
baby- en kinderkleding

In onze ruime winkel is veel gelegenheidskleding voor zowel jongens als meisjes. Maat 44 t/m 176.

www.juliaskleding.nl

WARTBURG COLLEGE

KOM JIJ
ONS TEAM
VERSTERKEN?

Heb jij een hart voor het overdragen van kennis aan jongeren op weg naar een christelijke volwassenheid?
Dan zijn wij op zoek naar jou!

- Conciërge
- Coördinator leerlingenadministratie
- Docent Biologie
- Docent Duits
- Docent Engels
- Docent Informatica
- Docent Natuurkunde
- Docent Nederlands
- Docent Wiskunde
- Financieel administrateur
- Technisch Onderwijsassistent

WERKENBIJHETWARTBURG.NL

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Wilt u weer sterker in het leven staan?

Brouwer Psychologen biedt kinderen, jongeren en volwassenen hulp bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Onze medewerkers helpen u gedreven en betrokken verder vanuit onze christelijke identiteit. Lees hoe wij er voor u en jou kunnen zijn op www.brouwerpsychologen.nl. Of bel ons op **0180 - 426955**.

Locaties

Ridderkerk, Barneveld en Geldermalsen

Autotocht Ger. Gem. Genemuiden

29 mei D.V. Starten tussen 13.00 en 14.00.

Aanmelden via

autotochtgergem@hotmail.com

Maximaal 15 euro inschrijfgeld per auto.

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)

033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

Laatste preken v JC Philpot 1-3 à €12,50

William Gadsby 1-3 à €12,50

Preken van John Kershaw 1+2 €32,50

En meer! hetbraambos.nl 078-6933783

Begrafenisonderneming STAM

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk

Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Wordt dealer
en ga voor puur.

Mail Daan
Blankestijn via
daan@agicon.nl

Meer weten?
Bel 06 12 02 24 87.

Gezond, natuurlijk
en heerlijk zacht van
smaak.

Glutenvrij en rijk
aan Vitamine B en
mineralen.

Ga naar
boekweitthee.nl

Boekweit
THEE

ACTIVITEITEN _____

Samen staan we sterk - de opvoeding van onze hoogbegaafde kinderen

Voor ouders van hoogbegaafde kinderen

donderdag 27 mei - 19.45 uur | online | Marieke Bremmer-van Leeuwen

Alle dagen heel druk? Omgaan met het gedrag van je kind

Voor ouders van basisschoolkinderen met ADHD en een

(boven)gemiddelde intelligentie

dinsdag 1 juni - 19.45 uur | Alblasserdam | Jannet Herweijer

woensdag 16 juni - 19.45 uur | Moerkapelle | Dineke Groeneveld

donderdag 17 juni - 19.45 uur | Apeldoorn | Ben Evink en Agnita van Gent-Smelt

woensdag 23 juni - 19.45 uur | Goes | Sara Goedbloed-den Haan

Omgaan met verschillen in emotionele behoeften binnen het gezin

Voor ouders van kinderen met Downsyndroom

woensdag 2 juni en donderdag 10 juni | 19.45 uur | online | Bertine Haverhals

Ik wil niet moeten kiezen - Loyaliteit naar je kind én naar je partner met autisme

Voor mensen die getrouwd zijn met een man of vrouw met autisme

donderdag 3 juni - 10.00 uur | online | Jarieke Colenbrander

Leven met autisme in de digitale wereld

Voor jongeren met autisme

zaterdag 5 juni - 10.30 uur | Utrecht | ervaringsdeskundige

Grenzeloos balanceren: grenzen aangeven om in balans te blijven

Voor (jonge) vrouwen met het Syndroom van Turner en hun familieleden

Zaterdag 19 juni - 10.00 uur | Woerden | Leandra Tanis-Koese

Welke zorgen hebben we over ons zorgenkind?

Voor ouders, broers en zussen van mensen met een verstandelijke beperking

woensdag 23 juni - 19.45 uur | Woerden | Corine Prins

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

helpende
handen staat
naast je

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38
vanstaverenbegravenisverzorging.nl

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGENE HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur
CHALET of compleet ingerichte
LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenehoek.nl 0514-602065

Van kindsoldaat naar voorganger

Help NET voorgangers
toerusten in Oeganda

Helpt u
mee?

netfoundation.nl/doneer
of doneer op
NLO8RABOO126930619

net wereldwijd
bijbelgetrouw
onderwijs

Manager administratie GO|ON (via BELJONWESTERTERP) | Relatiebeheerder VAN
DEN BERG ACCOUNTANTS | Servicedeskmedewerker SIRJON | Verkoopadviseur VAN
KOOTEN TUIN & BUITENLEVEN | **SOLLICITEER VIA WERKMETTALENT.NL**

+werkmetailent

'Geeft gij hun te eten'

Er is grote honger naar betrouwbare christelijke lectuur onder christenen wereldwijd. Bible and Book Ministry zet zich dagelijks in voor de digitale verspreiding van honderden geestelijke boeken in veertien verschillende talen. Uw hulp is daarbij heel hard nodig!

"Bible and Book Ministry gaat over de kerntaak die de Heere aan Zijn kerk heeft gegeven. We kunnen zien dat onze website in verre werelddelen bekeken wordt en dat honderden boeken worden gedownload. De Heere zal ermee doen wat Hem behaagt." - Ds. A. Schot

Helpt u mee dit project te ondersteunen?

Met uw steun draagt u bij aan de verspreiding van het Evangelie en de toerusting van predikanten en gemeenteleden. Ga voor meer informatie naar onze website digitalelectuur.bbministry.com of maak uw gift over naar **IBAN NL28 RABO 0364 0341 49**. Of doneer direct via de QR-code

Bible and Book Ministry is onderdeel van Deputaatschap
Bijbelverspreiding en is een samenwerking met de
deputaatschappen Bijzondere Noden, Israël, Zending en Evangelisatie.

Vos
begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp & Mark Vos T 0548 540 053
Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon/verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Natuurlijk respect

www.begrafenisverzorgingvos.nl

VanWijngaarden

AUTO THEORIE
ONLINE

L

- TIP

www.verkeerstheorievanwijngaarden.nl

groei
door eerlijke
communicatie

- interim management
- persoonlijke coaching
- bemiddeling & advies
- organisatiecoaching
- onderwijsontwikkeling

Sjaak van
Wijngaarden MOC

We gaan gefundeerde kritiek niet uit de weg en vermijden scherpe vragen niet. En met die aanpak hebben wij al velen kunnen helpen.

J&S is er ook voor jongerenhulp, (kerkelijke) vrouwenszaken en gezinsproblematiek

J&S
coaching en
consultancy

zeer ervaren
en erkende,
universitair
geschoolde
professionals

tel. (085) 040 65 62 jscoachingconsultancy.nl

JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

Huize ds. W.H. Blaak is opzoek naar

Verzorgende (m/v)

Wil jij als VZ-IG'er een gedreven team versterken? Kom dan bij Huize ds. W.H. Blaak werken! Ervaar de geborgenheid van een kleinschalige woonvoorziening.

Wat bieden wij jou:

- Input in een kleinschalig team
- Doorgroei tot EVV'er
- Uitdagende combinatie tussen psychogeriatrische en somatische bewonersgroep
- FWG 35 conform CAO VVT
- 24 tot 36 uren contract

Wat verwachten wij jou:

- diploma MBO verzorgende niveau 3
- Flexibel inzetbaar voor dag, avond en nachtdienst
- Zelfstandig inzetbaar
- Verantwoordelijkheidsgevoel

Persoonlijke aandacht, en persoonsgerichte zorg staat bij ons hoog in het vaandel. Dit komt samen in een kleinschalige woonvoorziening waar zelfstandigheid, zorgzaamheid en verantwoordelijkheid belangrijke eigenschappen van de Verzorgende zijn.

Voel jij je aangesproken en ben je opzoek naar vernieuwing?
Solliciteer direct via leidinggevende@huizeblaak.nl. Voor meer informatie neem contact op met **Marijke Hoogendijk: 06-41853839**, leidinggevende@huizeblaak.nl

Je mag ook reageren als je alleen nachten wil werken.

Tielerweg 50
4191 NG Geldermalsen

Huize ds. W.H. Blaak

De slimste upgrade van elke stationwagen tot zeventzitter of achttzitter. Vanaf € 579,50 geleverd in heel Nederland.

www.kinderachterbank.nl
App/bel 0645986229

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

 Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Begrafenisonderneming

Treur

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89

info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

Wij zoeken een...

Zelfstandig werkende psychosociaal therapeut of psycholoog voor 16-24 uur per week waarbij je werkzaam bent in Barneveld en evt. één dag in Nieuwerkerk aan den IJssel.

Bij ons werk laten wij ons leiden door de Bijbel en de daarop gegronde formulieren van Enigheid.

Zie onze website voor meer informatie.

Kom jij ons gezellige team versterken?

Bij interesse graag je sollicitatie per mail naar: maarten@praktijkdenuijl.nl

www.praktijkdenuijl.nl

Nieuwerkerk aan den IJssel - Barneveld - Yerseke

WAT WEET HET DUIITSE VOLK VAN DE ENIGE TROOST?

Hun eigen Heidelbergers zijn ze veelal kwijt! Helpt u ons hem weer terug te brengen?

Zie onze website www.svvhed.org voor informatie.

Giften NL35 ABNA 0548 9879 20.

ZW-Frankrijk: kamperen bij de boer, kleinschalig, puur natuur, einde van de wereld en toch dichtbij.
www.kamperenopdeanderekant.fr

Zorggeschikte appartementen in Uddel

In Uddel komen 30 nieuwe zorggeschikte appartementen nabij winkels en kerken.

Eigentijds, energiezuinig ontwerp met een gemeenschappelijke ontmoetingsruimte.

Bel met Gertrude op
06 30 07 01 88 of kijk op
www.wilhelminahofuddel.nl

WILHELMINAHOF

VACATURE

Wij zoeken een leerkracht
groep 3/5 (3 dagen)

Meer info:
www.joosvanlarenschool.nl/vacature

CLASINA STRAAT 3
4341 ER ARNEMUIDEN

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasterdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,40 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2EO
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Het werk van de Heilige Geest

Als je in de kerk zit, worden er eigenlijk iedere dienst pijlen op je afgeschoten. Pijlen die jouw hart kunnen raken. Dat gebeurde ook bij de mensen op de Pinksterdag.

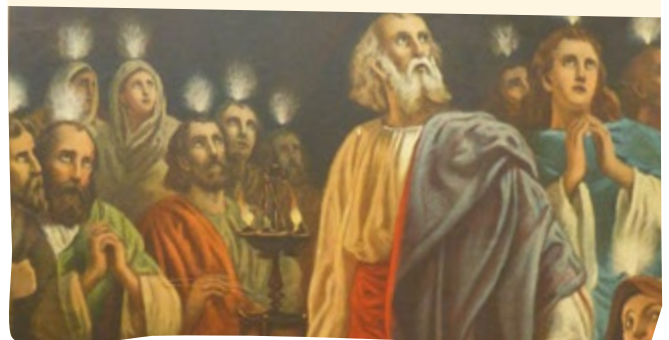
'Als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart' (Hand. 2:37). Letterlijk staat er: ze werden met een pijl doorstoken. De Heilige Geest doorstak en verbrak hun hart. De mensen zagen hun zonden. Heel hun leven kwam voorbij. Zonden in hun denken, in hun woorden, in hun leven van iedere dag. Maar ook in de jaren die achter hen lagen. Ze waren vol van zonden. Van top tot teen. Ze voelden door het werk van Gods Geest niet voor Hem te kunnen bestaan. Daarom roepen de drieduizend hoorders het uit: 'Wat zullen wij doen, mannen broeders?'

Ken jij deze uitroep ook in jouw leven? Drukt de zondenlast jou naar beneden? Voel je dat je moet sterven en dat je zonder nieuw hart eeuwig zult omkomen? Bid of deze Pinkstergeest krachtig wil werken en wonen in jouw hart. Want deze Geest wil jou niet alleen overtuigen van zonden, maar je ook aan de voeten van Christus brengen. Hij wil jouw blinde ogen openen voor de schoonheid van deze Koning. Daar hoeft je niet een volwassen persoon voor te zijn.

Ook kinderen wil Hij dit heil bereiden. 'Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen' (Jes. 44:3).

Wat een voorrecht, kinderen. De Heere wil ook in jullie hart de ware Godskennis, zelfkennis en Christuskennis werken. Dat wil zeggen dat je Hem leert kennen in Zijn heiligheid, jezelf leert kennen in al je zondigheid en Christus mag leren kennen als jouw Zaligmaker. Dat is heel kort gezegd het werk van de Heilige Geest. Heeft een pijl vanuit Gods Woord je hart al eens geraakt? Ik hoop dat hij jou doorstoken heeft. Dan begrijp je écht wat Pinksteren is.

Leestip: Jesaja 44:1-6.

A. JANSE-PIETERMAN, RIJSEN

Voor niemand bang

JOHN WYCLIFFE EN ZIJN VRIEND WILLIAM PRATEN MET ELKAAR OVER DE MOEILIJKE TIJD WAARIN ZE LEVEN.

'Helaas weet ik uit mijn eigen familie, John, dat sommige boeren te ziek zijn om de oogst binnen te halen', zegt studievriend William somber. 'Het koren staat te rotten op het land. Dat betekent dat er deze winter ook geen eten is. Buiten de muren van Oxford zie je overal al kippen, varkens en ezels vrij rond scharrelen. In de stad wordt de chaos steeds groter, maar buiten de stad ook.'

'Ach ja ... die arme boeren ...!' zucht John.

'De meesten hebben nu al bijna geen geld meer. En de dokters rekenen soms grote bedragen voor het dichtschroeven van pestbuilen of voor een drankje van gemalen hertengewei.'

'En de roomse kerk heeft ook een probleem. Door de pest is er een tekort aan priesters. De paus heeft toestemming gegeven dat de biecht in geval van nood ook door niet-geestelijken afgenomen mag worden. Zelfs door vrouwen!'

Geërgerd trekt Wycliffe zijn hoofddekseel wat dieper over zijn voorhoofd. 'Ik heb het ook gehoord, ja. Het is onvoorstelbaar', zucht hij. 'Hoe kan de kerk zulke on-Bijbelse beslissingen nemen?'

William haalt vragend zijn schouders op. 'Wie weet in deze moeilijke tijd nog wél wat goed is?'

Somber staat John Wycliffe op en trekt z'n wijde mantel strak om zich heen. Hij huivert.

'Zullen we maar naar onze kamer gaan, William?' stelt hij voor. 'Het wordt steeds later. Ik ben bijna verkleumd tot op m'n botten. En hoelang we hier ook blijven praten ... wij nietige mensen kunnen deze grote problemen niet oplossen. Weet je wat ik tegenwoordig doe? Ik zoek antwoorden in de Bijbel, het Woord van God.'

Ds. Labee over:

Belijdenisdienst op Tweede Pinksterdag

Het is een oude traditie om belijdenis des geloofs af te leggen op Tweede Pinksterdag (of Tweede Paasdag). Waarom juist op een feestdag? Met mijn gedachten zit ik dan vaak nog bij het heerlijke heilsfeit maar de preek gaat meestal over het belijdenis doen...

Geschiedenis

Misschien is het goed om even terug te gaan in de geschiedenis van Gods Kerk. Toen de verbastering (!) intrad en de kerk al meer en meer ging afwijken van de leer van de Heilige Schrift, werden allerlei feestdagen ingevoerd, die de Bijbelse grondslag misten. De Reformatie heeft door Gods genade mogen zorgen voor zuivering onder meer van vele 'kerkelijke hoogtijdagen'. De Synode van Dordrecht van 1574 bepaalde in Artikel 53: 'Aangaande de feestdagen, nevens den zondag, op welchen men zich van den arbeid bijzonder pleegt te onthouden en in den tempel te vergaderen, is besloten, dat men met den Zondag alleen tevreden zal zijn'. Men rekent het de Staten aan dat destijds de

Kerstdagen, Pasen en Pinksteren toch zijn gebleven. De Dordtse Synode (1618-1619) nam in de D.K.O., artikel 67, op: 'De gemeenten zullen onderhouden benevens de zondag ook de Kerstdag, Pasen en Pinksteren, met de navolgende dag, en dewijl in de meeste steden en provinciën van Nederland daarenboven nog gehouden worden de dag van de besnijding en de Hemelvaart Christi, zullen de dienaars overal waar dit nog niet in het gebruik is, bij de Overheden arbeiden, dat zij zich met de andere mogen conformeren'. De 'Goede Vrijdag', die door de Gereformeerde Kerk nooit als feestdag is erkend of gevierd, werd in het midden van de 19e eeuw door de Hervormde Kerk ingevoerd tot een bijzondere feestdag met Avondmaalsviering.

Onze Generale Synode heeft artikel 67 herzien naar de situatie van vandaag: 'De gemeenten onderhouden naast de zondag ook de Kerstdag, Pasen en Pinksteren, mét -waar dat gebruikelijk is- de daarop volgende dag, alsmede de Goede Vrijdag en de dag van de hemelvaart van Christus'.

Dat een Tweede Pinksterdag of Paasdag 'gekozen' wordt voor de belijdenisdienst is dus niet bezwaarlijk. Veelal is het een passend moment aan het einde van een catechisatie-seizoen. En op de eerste dag van Pasen of Pinksteren zullen er ongetwijfeld preken rond de heilsfeiten zijn gehouden of gelezen. Op de rustdagen erna zijn er ook vaak nog 'nalezingen' rond de opstanding van de Levensvorst of de uitstorting van Gods Geest. Ten slotte, er zijn ook regelmatig passende tekstwoorden met een lijn naar het heilsfeit én het doen van openbare geloofsbelijdenis.

Geloofsbelijdenis

Er valt inhoudelijk nog wel iets over te zeggen. Als de belijdenisdienst op de Tweede Paasdag valt, is het als een getuigenis van de waarheid dat de Heere Jezus Christus voortgaat met Zijn kerkvergaderend werk. Nee, niet allen zullen belijdenis doen met hart en mond van een waar, persoonlijk geschonken geloof. Die eis blijft wel staan, we zien niet uit naar 'papieren' leden maar naar 'levende' leden! Ds. W. à Brakel (1635-1711) schreef al: 'het is wat anders tot de kerk toevloeiën en tot lidmaten te worden aangenomen en het is wat anders in waarheid lidmaten te zijn'. Maar als de prediking van de levende Zaligmaker heeft geklonken op de eerste dag van gedenken is het een heerlijk oogenblik als jonge mensen zich willen verbinden aan de Heere en Zijn dienst. Dan omringt de gemeente déze jongeren als het ware met hun gebeden om de levendmakende werking uit Christus voor het eerst of bij vermeerdering.

Als de geloofsbelijdenis op Tweede Pinksterdag wordt afgelegd, is het ook inhoudelijk zo gepast: als onze jonge mensen léts nodig hebben, dan is het wel het werk van Gods Geest! Dat we ook dan het 'zaad van de gemeente' zouden opdragen aan de troon van Gods genade met de bede uit Hooglied 4 vers 16a: 'Ontwaak, Noordenwind, en kom, Gij Zuidenwind'.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

